

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.



ΠΕΣΥΠ 2016-17

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

Φοιτήτρια: Χριστίνα Ιωαννίδου

Επιβλέπων καθηγητής: Παναγιώτης – Κωνσταντίνος Κωστόπουλος

Φεβρουάριος 2017
ΠΑΤΡΑ

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία αποσκοπεί στη μελέτη του θεσμού των προοπτικών για τα επαγγέλματα στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Αυτό επιδιώκεται μέσω της ανάλυσης θεωρητικών προσεγγίσεων, δεδομένων και καλών πρακτικών σε διεθνές και τοπικό επίπεδο. Οι επαγγελματικές προοπτικές αποτελούν βραχυπρόθεσμες ή μακροπρόθεσμες προβλέψεις για την πορεία της απασχόλησης ανά κλάδο ή ανά επάγγελμα. Στη σημερινή εποχή όπου η ανεργία έχει ανέλθει σε πρωτοφανή επίπεδα πρέπει να χρησιμοποιείται ως αναπόσπαστο τμήμα του Επαγγελματικού Προσανατολισμού. Ωστόσο, χρειάζεται προσοχή ώστε να μην παραγνωρίζεται η σημασία της προσωπικότητας, των ενδιαφερόντων, των κλίσεων και των δυνατοτήτων του ατόμου, αλλά να χρησιμοποιούνται συμπληρωματικά με αυτά.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ

προοπτικές επαγγελμάτων, επαγγελματικός προσανατολισμός, αγορά εργασίας, ισοζύγιο επαγγελμάτων

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

Περιεχόμενα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	2
ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ.....	2
Κατάλογος πινάκων.....	4
Κατάλογος διαγραμμάτων.....	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 Η ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	7
1.1 Παραγωγικοί συντελεστές	7
1.2 Η αγορά εργασίας	8
1.3 Ανεργία.....	9
1.4 Είδη ανεργίας.....	11
1.5 Αίτια της ανεργίας	13
1.6 Συνέπειες της ανεργίας.....	14
1.7 Πρόσφατες εξελίξεις στην αγορά εργασίας.....	15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ.....	22
2.1 Συμβουλευτική.....	22
2.2 Επαγγελματικός προσανατολισμός.....	24
2.3 Η επιλογή επαγγέλματος	26
2.4 Θεωρίες επαγγελματικής ανάπτυξης	26
2.6 Η έννοια των επαγγελματικών προοπτικών.....	29
2.7 Η σημασία της πρόβλεψης των επαγγελματικών προοπτικών.....	30
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	32
3.1 Υπουργείο εργασίας.....	32
3.2 Πανεπιστήμιο Πειραιά	36
3.3 Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών	41
3.5 Άλλοι φορείς – συνοπτική παρουσίαση.....	46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ	47
4.1 Ηνωμένες Πολιτείες	48
4.2 Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης.....	51
4.3 Ευρωπαϊκή Ένωση	52
ΕΠΙΛΟΓΟΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	54
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ.....	57

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	60
-----------------	----

Κατάλογος πινάκων

Πίνακας 1 Ποσοστό απασχόλησης στην Ελλάδα και την ΕΕ, 2005-2016.....	17
Πίνακας 2 Ποσοστό ανεργίας στην Ελλάδα και την ΕΕ, 2005-2016.....	18
Πίνακας 3 Αριθμός απασχολούμενων, ανέργων και μη ενεργών ατόμων, Ελλάδα, 2005-2016.....	19
Πίνακας 4 Ετήσιος συγκεντρωτικός πίνακας ροών απασχόλησης, 2010-2015.....	20
Πίνακας 5 Ποσοστό ανεργίας ατόμων <25 ετών , Ελλάδα και Ε.Ε., 2008-2014.....	21
Πίνακας 6 Μονοψήφιοι κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας που παρουσιάζουν τον υψηλότερο και το μικρότερο δυναμισμό.....	35
Πίνακας 7 Διψήφιοι κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας που παρουσιάζουν τον υψηλότερο και το μικρότερο δυναμισμό.....	36
Πίνακας 8 Τριψήφιοι κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας που παρουσιάζουν τον υψηλότερο και το μικρότερο δυναμισμό.....	36
Πίνακας 9 Διψήφιοι κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας που παρουσιάζουν τον υψηλότερο και το μικρότερο δυναμισμό.....	49

Κατάλογος διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1 Ποσοστό απασχόλησης, 15-64 ετών, Ελλάδα και ΕΕ-28.....	18
Διάγραμμα 2 Η εξέλιξη της ανεργίας στην Ελλάδα και την ΕΕ, 2005-2016.....	19
Διάγραμμα 3 Αριθμός απασχολούμενων, ανέργων και μη ενεργών ατόμων, Ελλάδα, 2005-2016.....	20
Διάγραμμα 4 Ποσοστό απασχόλησης 15-64 ετών κατά φύλο, Ελλάδα, 2006-2015.....	21
Διάγραμμα 5 Συνολικές προοπτικές απασχόλησης, Ελλάδα. 2006-2016.....	50
Διάγραμμα 6 Η απασχόληση στην ΕΕ-28, 2000-2030.....	57

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η επιλογή επαγγέλματος είναι μία από τις πιο σημαντικές και κρίσιμες αποφάσεις που καλείται να πάρει ένα άτομο στη ζωή του. Η επιλογή σταδιοδρομίας έχει μεγάλη επιρροή τόσο στην προσωπική όσο και στην κοινωνική ανάπτυξη του ατόμου. Ανέκαθεν, αλλά περισσότερο στη σημερινή σύνθετη πραγματικότητα η επιλογή σταδιοδρομίας είναι δύσκολη. Η σταδιοδρομία θεωρείται πλέον ως μία δια βίου σειρά επιλογών που κάνει ο άνθρωπος για να εκφράσει την ανάγκη του για αλλαγή, και όχι ως το απλό ταίριασμα των χαρακτηριστικών της προσωπικότητας ενός ατόμου με τις αντίστοιχες απαιτήσεις ενός επαγγέλματος (Σιδηροπούλου - Δημακάκου, 2000). Οι ραγδαίες τεχνολογικές και οικονομικές εξελίξεις που λαμβάνουν χώρα καθιστούν τη συμβουλευτική σταδιοδρομίας υποχρεωτική για τη λήψη αποτελεσματικών αποφάσεων σταδιοδρομίας.

Με τον όρο συμβουλευτική σταδιοδρομία νοείται η υποστηρικτική διαδικασία καθοδήγησης που πραγματοποιούνται από τον σύμβουλο σταδιοδρομίας και στοχεύει στο να βοηθήσει το συμβουλευόμενο να διερευνήσει και να αποσαφηνίσει τις εναλλακτικές επιλογές για τη λήψη επαγγελματικών αποφάσεων (Amundson, Harris-Bowlsbey & Niles, 2008). Η συμβουλευτική σταδιοδρομίας επιδιώκει να βοηθήσει το άτομο να λάβει επαγγελματικές αποφάσεις λαμβάνοντας υπόψη τόσο τα προσωπικά του χαρακτηριστικά (την ιδιοσυγκρασία, τις αξίες, τις αντιλήψεις, τις κλίσεις, τις δεξιότητες, τα ενδιαφέροντά του), όσο και τις ιδιαίτερες συνθήκες που επικρατούν στην αγορά εργασίας.

Ο σχεδιασμός της σταδιοδρομίας πλέον χρειάζεται να γίνεται με παγκόσμια προοπτική. Η ευρωπαϊκή ενοποίηση και οι αλλαγές στο δυτικό κόσμο δείχνουν την αυξανόμενη επίδραση της παγκόσμιας οικονομίας στον κόσμο της εργασίας. Οι σύμβουλοι επαγγελματικού προσανατολισμού οφείλουν να υποστηρίζουν τα άτομα ώστε να είναι σε θέση να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της νέας πραγματικότητας. Όπως έχει ειπωθεί από τους Singh & Greenhaus (2004), υψηλότερα επίπεδα διερεύνησης του εαυτού και του περιβάλλοντος οδηγούν σε υψηλότερο επίπεδο συμφωνίας μεταξύ ατόμου και επαγγελματικής επιλογής και συνεπώς σε υψηλότερο βαθμό ικανοποίησης και βεβαιότητας από την πλευρά του ατόμου.

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

Κεντρικό σημείο του προβληματισμού και της έρευνας που συνδέεται με την επιλογή του επαγγέλματος αποτελεί η έννοια του ισοζυγίου ζήτησης και προσφοράς επαγγελμάτων (balance of demand and supply of professions), με την οποία προσδιορίζονται τα επαγγέλματα με μέλλον ή τα κορεσμένα επαγγέλματα στη σύγχρονη αγορά εργασίας, γεγονός που επιτρέπει έγκαιρη γνώση των διαμορφούμενων κάθε φορά τάσεων και αναγκών (Κατσανέβας, 2004). Για τον προσδιορισμό των ανοδικών ή καθοδικών αυτών τάσεων χρησιμοποιείται σύνθετη επιστημονική μεθοδολογία η οποία συνδυάζει εκτιμήσεις των τάσεων της οικονομίας και των επιμέρους κλάδων της με πρωτογενείς έρευνες (Κατσανέβας, 2002), καθώς κρίνεται επιβεβλημένη η δυνατότητα έγκυρης και έγκαιρης πρόβλεψης των αναγκών της αγοράς εργασίας, τόσο σε βραχυπρόθεσμο όσο και σε μακροπρόθεσμο διάστημα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 Η ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1.1 Παραγωγικοί συντελεστές

Παραγωγικοί συντελεστές σε μία οικονομία είναι όλοι οι φυσικοί και ανθρωπίνι πόροι που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών. Το χαρακτηριστικό στοιχείο των παραγωγικών συντελεστών είναι ότι για συγκεκριμένη χρονική περίοδο και για κάθε οικονομία θεωρούνται δεδομένοι, συνεπώς και τα προϊόντα που μπορούν να παραχθούν με τους συντελεστές αυτούς είναι περιορισμένα. Το παραπάνω αποτελεί και τον βασικό περιορισμό στον οποίο καλείται να δώσει λύση η οικονομική επιστήμη. Οι παραγωγικοί συντελεστές είναι η εργασία, η γη και το κεφάλαιο. Ορισμένοι οικονομολόγοι θεωρούν την επιχειρηματικότητα ως τον τέταρτο παραγωγικό συντελεστή.

Η εργασία είναι πρωτογενής συντελεστής παραγωγής. Αποτελεί τον πλέον ευέλικτο παραγωγικό συντελεστή καθώς μπορεί να απασχοληθεί σε διαφορετικά στάδια παραγωγής, να εξειδικευθεί, να αυξηθεί σε ποσότητα και να εκπαιδευθεί ώστε να αποκτήσει νέες δεξιότητες. Οι εργαζόμενοι αποτελούν ένα καθοριστικό συντελεστή παραγωγής για την επιτυχή λειτουργία μίας επιχείρησης. Ως εργασία ορίζεται η καταβολή ανθρωπίνης προσπάθειας με σκοπό την παραγωγή προϊόντων (Λιανός, 2008). Σύμφωνα με τον ίδιο, αντικείμενο διαπραγμάτευσης στην αγορά εργασίας είναι οι όροι υπό τους οποίους μία συγκεκριμένη ποσότητα εργασίας απασχολείται στην παραγωγική διαδικασία και αμείβεται για αυτό. Η εργασία υποδηλώνει ανθρωπίνη προσπάθεια που καταβάλλεται για την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών και μπορεί να είναι πνευματική, σωματική ή συνδυασμός αυτών.

1.2 Η αγορά εργασίας

Αγορά ενός αγαθού είναι η διαδικασία (θεσμικό πλαίσιο) μέσω της οποίας έρχονται σε επικοινωνία οι αγοραστές και οι πωλητές του συγκεκριμένου αγαθού. Η ζήτηση ενός αγαθού εκφράζει τη συμπεριφορά των αγοραστών αυτού του αγαθού στην αγορά. Αντίστοιχα, η προσφορά ενός αγαθού εκφράζει τη συμπεριφορά των πωλητών του αγαθού στην αγορά. Η αγορά εργασίας είναι η αγορά όπου ζητείται και προσφέρεται εργασία. Αγορά εργασίας είναι ο τόπος (και ο τρόπος ή ο μηχανισμός) όπου προσδιορίζονται η απασχόληση των εργαζομένων και ο μισθός που αυτοί λαμβάνουν (ό.π.). Το ανθρώπινο κεφάλαιο είναι το σύνολο των ικανοτήτων, γνώσεων, ειδίκευσης και εμπειρίας που κάθε άτομο έχει και διαθέτει στην αγορά εργασίας. Η προσφοράς και η ζήτηση στην αγορά εργασίας καθορίζουν τον πραγματικό μισθό και το επίπεδο της απασχόλησης.

Κάθε οικονομία έχει ένα ορισμένο μέγεθος πληθυσμού. Αν από τον συνολικό πληθυσμό αφαιρεθούν εκείνοι οι οποίοι, για οποιονδήποτε λόγο, είναι ανίκανοι προς εργασία (π.χ. ανήλικοι, ασθενείς, υπερήλικες κ.λπ.) παραμένει ο πληθυσμός που είναι ικανός για εργασία ή αλλιώς ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός (ό.π.). Εντούτοις, από τα άτομα αυτά δεν είναι απαραίτητο όλα να ενδιαφέρονται και να επιθυμούν να εργαστούν. Τα άτομα που δύνανται και επιθυμούν να εργασθούν αποτελούν το οικονομικά ενεργό εργατικό δυναμικό. Η αναλογία του οικονομικά ενεργού πληθυσμού προς τον ικανό για εργασία πληθυσμό είναι το ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό.

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

Απασχολούμενοι είναι εκείνοι που σε μια δεδομένη στιγμή συμμετέχουν στην παραγωγική διαδικασία. Αυτό υπονοεί ότι θέλουν και μπορούν να εργαστούν. Άνεργοι είναι τα μέλη του εργατικού δυναμικού τα οποία είναι ικανά προς εργασία, θέλουν να εργαστούν με τον τρέχοντα μισθό, αλλά δεν βρίσκουν απασχόληση (ό.π.). Ισχύει, δηλαδή:

$$\text{ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ (L)} = \text{ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ (E)} + \text{ΑΝΕΡΓΟΙ (U)}$$

Ανεργία συνεπώς, είναι η κατάσταση που υποδηλώνει τη μη συμμετοχή στην παραγωγική διαδικασία ατόμων που είναι σε θέση και επιθυμούν να απασχοληθούν. Υψηλή ανεργία σημαίνει ότι η αγορά εργασίας δυσλειτουργεί και η οικονομία θυσιάζει προϊόν, αδυνατώντας να εξασφαλίσει απασχόληση σε όλο το εργατικό δυναμικό.

1.3 Ανεργία

Ο ορισμός για την ανεργία που δίνει η Eurostat, η ευρωπαϊκή στατιστική υπηρεσία, είναι το ποσοστό εκείνο του εργατικού δυναμικού ηλικίας 15 έως 74 ετών που δεν εργάζεται αν και είναι διαθέσιμο, και είτε έψαχνε για εργασία τον τελευταίο μήνα είτε επρόκειτο να ξεκινήσει δουλειά τους επόμενους 3 μήνες. Ως απασχολούμενοι ορίζονται τα άτομα ηλικίας 15 χρόνων και άνω που εργάστηκαν έστω και 1 ώρα επ' αμοιβής το τελευταίο διάστημα ή δεν δούλεψαν λόγω αδειάς ενώ οικονομικά ανενεργοί ορίζονται όλα τα υπόλοιπα άτομα που δεν είναι ούτε απασχολούμενοι ούτε άνεργοι.

Η ανεργία υπολογίζεται είτε ως αριθμός ανέργων είτε ως ποσοστό στο σύνολο του εργατικού δυναμικού. Στην πρώτη περίπτωση, η ανεργία αποτελεί απόλυτο μέγεθος, για παράδειγμα, χιλιάδες άνεργοι. Η σημασία όμως του αριθμού αυτού είναι περιορισμένη γιατί εξαρτάται από το μέγεθος του εργατικού δυναμικού και δεν διευκολύνει τις συγκρίσεις. Γι' αυτό συνήθως μετράται ως ποσοστό επί τοις εκατό (%) του εργατικού δυναμικού.

$$\text{Ποσοστό Ανεργίας} = \frac{\text{Αριθμός Ανέργων}}{\text{Εργατικό Δυναμικό}} * 100 \quad (\text{Blanchard, 2006})$$

Ο ακριβής προσδιορισμός του ποσοστού ανεργίας είναι δύσκολος και το ύψος του συνήθως υποτιμάται. Το ποσοστό της ανεργίας μπορεί να διαφέρει από περίοδο σε περίοδο, καθώς μεταβάλλεται το απόλυτο μέγεθος της ανεργίας ή του εργατικού δυναμικού ή και των δύο αλλά με διαφορετικό ρυθμό.

Η ανεργία αποτελεί μόνιμο φαινόμενο των σύγχρονων ανεπτυγμένων οικονομιών. Το ποσοστό ανεργίας αυξάνεται σε περιόδους οικονομικής ύφεσης και μειώνεται σε περιόδους ανάπτυξης, αλλά πάντα υπάρχουν άτομα που είναι άνεργα σε προσωρινή, βραχυχρόνια ή μακροχρόνια βάση (Λιανός, ό.π.). Όπως υπάρχουν εργαζόμενοι που δεν βρίσκουν απασχόληση, έτσι υπάρχουν και επιχειρήσεις που δεν βρίσκουν εργαζομένους και έχουν κενές θέσεις εργασίας. Μεταξύ των μεγεθών του εργατικού δυναμικού, της απασχόλησης, της ανεργίας και των κενών θέσεων εργασίας υπάρχει μία συνεχής ροή εργαζομένων (ό.π.). Η αγορά εργασίας βρίσκεται σε διαρκή κίνηση που αντανακλά τις αλλαγές που λαμβάνουν χώρα στην οικονομία.

Οι μεταβολές στα ποσοστά ανεργίας μπορεί να έχουν διαφορετικές πηγές:

- ♦ Μπορεί ο αριθμός των ανέργων να παραμένει σταθερός αλλά να αυξηθεί η διάρκεια της ανεργίας με παρατηρούμενο αποτέλεσμα την αύξηση του ποσοστού ανεργίας σε ετήσια βάση ή, αντιθέτως, να έχει μικρύνει η διάρκεια της ανεργίας με αποτέλεσμα τη μείωση του ποσοστού της ανεργίας.
- ♦ Μπορεί ο αριθμός των ανέργων να είναι αυξημένος εξαιτίας αύξησης του αριθμού των απολύσεων, λόγω μείωσης των προσλήψεων ή λόγω αύξησης του αριθμού των νέων ή επανεισερχομένων στην αγορά εργασίας.

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

1.4 Είδη ανεργίας

Η ανεργία που παρατηρείται σε κάθε χρονική περίοδο μπορεί να ταξινομηθεί σε τέσσερις κατηγορίες ανάλογα με την αιτία που την προκαλεί (ό.π.). Οι κατηγορίες αυτές είναι:

(α) Εποχική ανεργία

Συχνά οι επιχειρήσεις και οι παραγωγικοί κλάδοι μίας οικονομίας έχουν εποχικό χαρακτήρα, παρουσιάζουν δηλαδή συστηματικές μεταβολές στην παραγωγική τους δραστηριότητα κατά τη διάρκεια του έτους. Οι μεταβολές της παραγωγής συνοδεύονται από αντίστοιχες μεταβολές της απασχόλησης. Οι απολύσεις που συνοδεύουν τις περιόδους ύφεσης προκαλούν την εποχική ανεργία. Χαρακτηριστικά αυτού του είδους ανεργίας είναι ότι επαναλαμβάνεται κάθε χρόνο κατά συστηματικό τρόπο και είναι για το λόγο αυτό προβλέψιμη και αναμενόμενη. Επίσης είναι προσωρινή και μικρής σχετικά διάρκειας. Συναντάται κυρίως σε ορισμένους κλάδους της οικονομίας, όπως ο τουρισμός, η γεωργία και η ναυτιλία.

(β) Ανεργία τριβής

Ανεργία τριβής είναι εκείνη η οποία οφείλεται στην αδυναμία της αγοράς να απορροφήσει άμεσα ανέργους, παρότι υπάρχουν κενές θέσεις εργασίας, για τις οποίες οι άνεργοι έχουν τα απαραίτητα προσόντα και την απαραίτητη επαγγελματική εξειδίκευση. Οι μηχανισμοί και οι θεσμοί της αγοράς δεν επιτρέπουν την άμεση επαφή ανέργων με εργοδότες για την κάλυψη των κενών θέσεων. Αυτό μπορεί να οφείλεται ή στην έλλειψη του κατάλληλου δικτύου πληροφοριών που να φέρνει σε επαφή ανέργους και εργοδότες ή στη γεωγραφική απόσταση μεταξύ της περιοχής όπου υπάρχει ανεργία και αυτής όπου υπάρχουν κενές θέσεις εργασίας. Αποτελεί το ελάχιστο επίπεδο ανεργίας που δεν μπορεί να μειωθεί σε μια δυναμική κοινωνία και η ανεργία η οποία θεωρείται αναπόφευκτη και παρουσιάζεται ακόμα και όταν η αγορά εργασίας βρίσκεται σε κατάσταση πλήρους απασχόλησης. Η ανεργία τριβής βελτιώνει τη θέση του ατόμου, αλλά κι εκείνη της εθνικής οικονομίας γιατί αυξάνει την παραγωγικότητα κατευθύνοντας τους εργαζομένους προς τις εργασίες για τις οποίες έχουν τα περισσότερα κίνητρα (Mankiew, 2002). Δεν υπάρχει τρόπος να γίνει διάκριση με ευχέρεια και ακρίβεια της συμμετοχής του ποσοστού της ανεργίας τριβής

στο συνολικό ποσοστό της ανεργίας της χώρας (Προδρομίδης, 1994).

(γ) Διαρθρωτική ανεργία

Η διαρθρωτική ανεργία οφείλεται σε δυσαναλογίες και δυσκαμψίες της αγοράς εργασίας και του οικονομικού συστήματος, οι οποίες δυσχεραίνουν την κάλυψη των κενών θέσεων από άνεργους. Σε αυτού του είδους την ανεργία παρατηρείται το παράδοξο να υπάρχουν ταυτόχρονα άνεργοι και κενές θέσεις εργασίας, αλλά οι άνεργοι να μην μπορούν να απασχοληθούν στις υπάρχουσες κενές θέσεις και αυτές να παραμένουν κενές. Οφείλεται σε αναντιστοιχίες μεταξύ προσφοράς και ζήτησης συνήθως οφειλόμενες στην αναντιστοιχία ανάμεσα στα προσόντα και την εξειδίκευση των ανέργων και σε αυτά που απαιτούνται για την κάλυψη των κενών θέσεων. Κύρια αίτια αποτελούν οι τεχνολογικές μεταβολές, οι οποίες δημιουργούν νέα επαγγέλματα και αχρηστεύουν άλλα, και οι αλλαγές στη διάρθρωση της ζήτησης, οι οποίες αυξάνουν τη ζήτηση ορισμένων προϊόντων και ταυτόχρονα μειώνουν τη ζήτηση άλλων. Η μείωσή της απαιτεί επανεκπαίδευση των ανέργων, ώστε να αποκτήσουν τις ειδικεύσεις στις οποίες υπάρχει έλλειψη. Διαφορετικά, η διαρθρωτική ανεργία μπορεί να είναι μεγάλης διάρκειας. Η ένταση με την οποία εκδηλώνεται η διαρθρωτική ανεργία είναι τόσο μεγαλύτερη όσο μικρότερη είναι η κινητικότητα των εργαζομένων μεταξύ ειδικοτήτων, επαγγελμάτων και περιοχών (ό.π.).

(δ) Κεϋνσιανή ή κυκλική ανεργία

Κάθε οικονομία παρουσιάζει διακυμάνσεις στην οικονομική δραστηριότητά της. Η ανεργία λόγω ανεπαρκούς ζήτησης ή κεϋνσιανή ανεργία είναι αποτέλεσμα της μείωσης της παραγωγής (ή του ρυθμού ανάπτυξης) σε περιόδους οικονομικής ύφεσης που έχει ως επακόλουθο την αδυναμία απορρόφησης του εργατικού δυναμικού. Η έκταση και η διάρκειά της εξαρτάται από τη διάρκεια του οικονομικού κύκλου και από το χρονικό διάστημα το οποίο χρειάζεται η οικονομία για να βρεθεί και πάλι σε πορεία ανόδου. Σε περίπτωση παρατεταμένης ύφεσης η κυκλική ανεργία μπορεί να μεταβληθεί σε χρόνια ανεργία. Μπορεί να καταπολεμηθεί με τον κατάλληλο κρατικό παρεμβατισμό και τη χρησιμοποίηση σωστής δημοσιονομικής και νομισματικής

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

πολιτικής. Η κυκλική και η διαρθρωτική ανεργία αποτέλεσαν μεγάλο πρόβλημα για πολλές οικονομίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα (Petrakis & Valsamis, 2014) κατά το διάστημα της βαθιάς και παρατεταμένης ύφεσης των τελευταίων ετών.

1.5 Αίτια της ανεργίας

Τα αίτια εμφάνισης και όξυνσης του φαινομένου της ανεργίας σχετίζονται άμεσα με τις επικρατούσες οικονομικές, κοινωνικές, πολιτικές και πολιτιστικές συνθήκες. Παρακάτω παρατίθενται κάποια από τα βασικά γενεσιουργά αίτια του προβλήματος της ανεργίας (Κατσανέβας, 1986):

- Η παγκοσμιοποίηση και οι συνέπειές της (αύξηση του μεγέθους του διεθνούς εμπορίου και εντατικοποίηση του διεθνούς ανταγωνισμού, κινητικότητα εργαζόμενων).
- Η διεθνής και εγχώρια ύφεση της οικονομίας.
- Οι μακροχρόνιες περιοριστικές οικονομικές πολιτικές που εφαρμόζονται από τις ανεπτυγμένες χώρες.
- Η υπέρ συσσώρευση κεφαλαίου.
- Η αδυναμία της ζήτησης για άτομα με υψηλές δεξιότητες να συμπορευτεί με την προσφορά.
- Ο τεχνολογικός εκσυγχρονισμός και η υποκατάσταση της ανθρώπινης εργασίας από τις μηχανές.
- Το ανεπαρκές σύστημα επαγγελματικού προσανατολισμού και η αναντιστοιχία του εκπαιδευτικού συστήματος με τις ανάγκες και τις εξελίξεις της οικονομίας και της αγοράς εργασίας.
- Η αποτυχία των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης.
- Η ανελαστικότητα του θεσμικού πλαισίου των εργασιακών σχέσεων.
- Η ακαμψία του κατώτατου μισθού.

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

Ειδικότερα στην Ελλάδα, παράλληλα με τα διαρθρωτικά προβλήματα της οικονομίας, οι παράγοντες που επιδρούν στην αύξηση της ανεργίας ιδίως των νέων είναι μία σειρά φαινομένων όπως η αδήλωτη εργασία, η απουσία ολοκληρωμένου μηχανισμού παρακολούθησης και αξιολόγησης των τάσεων στην αγορά εργασίας και η αδυναμία αποτελεσματικής διασύνδεσης της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας. Άλλοι παράγοντες που επιδρούν στην υψηλή ανεργία των νέων είναι η αποσπασματική και χωρίς επαρκή στόχευση επαγγελματική κατάρτιση, η ελλιπής αξιοποίηση δυνατοτήτων νέων σε περισσότερες ευέλικτες μορφές εργασίας, η χαμηλή γεωγραφική κινητικότητα του εργατικού δυναμικού, η απώλεια θέσεων εργασίας λόγω της αναδιάρθρωσης του παραγωγικού τομέα, το πολύ χαμηλό ποσοστό συμμετοχής στα προγράμματα κατάρτισης κ.λπ.

1.6 Συνέπειες της ανεργίας

Η ανεργία έχει πολλές οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις τόσο σε ατομικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο.

Σε οικονομικό επίπεδο αποτελεί απώλεια παραγωγικών δυνάμεων γιατί η εργασία των ανέργων, η οποία θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί στην παραγωγική διαδικασία, δεν αξιοποιείται. Συνεπώς, παράγεται λιγότερο από το μέγιστο δυνατό προϊόν που μπορεί να παράγει η οικονομία και υπάρχει απώλεια προϊόντος-εισοδήματος με αποτέλεσμα την υποκατανάλωση – υποεπένδυση. Παράλληλα, συνεπάγεται απώλεια εισοδήματος για τον άνεργο και την οικογένειά του, ενώ επιβαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό, λόγω της παροχής επιδομάτων ανεργίας και άλλων παροχών προς τους ανέργους.

Πέρα από τις οικονομικές συνέπειες, η ανεργία έχει ευρύτερες συνέπειες και αποτελεί αιτία σοβαρών κοινωνικών προβλημάτων. Η κατάσταση της ανεργίας μπορεί να είναι εξαιρετικά επώδυνη για τον άνεργο και την οικογένειά του αφού, εκτός από την έλλειψη εισοδήματος, μειώνει την κοινωνική του θέση, δημιουργεί προβλήματα αυτοσεβασμού, οικογενειακών τριβών κ.α. Το κοινωνικό αυτό κόστος συνεπάγεται υποβάθμιση του βιοτικού επιπέδου και της παραγωγικής ικανότητας ολόκληρης της χώρας.

Ταυτόχρονα, δημιουργείται ένας φαύλος κύκλος, όσο μεγαλύτερο είναι το χρονικό διάστημα κατά το οποίο παραμένει κάποιος άνεργος, τόσο δυσκολότερη καθίσταται και η επαγγελματική του αποκατάσταση. Αυτό συμβαίνει γιατί αφενός χάνει τις δεξιότητες του και τη διάθεση για δουλειά και αφετέρου γιατί οι εργοδότες δείχνουν επιφυλακτικότητα και απροθυμία να προοούν σε πρόσληψη μακροχρόνια ανέργων.

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

1.7 Πρόσφατες εξελίξεις στην αγορά εργασίας

Η πρόσφατη παγκόσμια οικονομική κρίση και η συνακόλουθη μείωση της οικονομικής δραστηριότητας οδήγησε σε κρίση στην αγορά εργασίας με μεγάλες μεταβολές στα μεγέθη της απασχόλησης και της ανεργίας. Μεταξύ του 2007 και του 2009 σημειώθηκε μία άνευ προηγουμένου αύξηση της παγκόσμιας ανεργίας κατά 8,4 εκατομμύρια το 2008 (αύξηση 7,4% από το 2007) (Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και Διεθνής Οργάνωση Εργασίας, 2010). Οι συνολικές παγκόσμιες απώλειες θέσεων εργασίας έφθασαν τα 50 εκατομμύρια έως το 2009.

Παρόλο που το κλίμα αυτό έχει αρχίσει να αντιστρέφεται, σε καμία περίπτωση δεν έχει δοθεί λύση σε καίρια προβλήματα και δυσλειτουργίες της αγοράς εργασίας. Όπως αναφέρεται στην έκθεση του ΟΟΣΑ του 2016 (Employment Outlook 2016), οι συνθήκες στην αγορά εργασίας των χωρών μελών του ΟΟΣΑ συνεχίζουν να βελτιώνονται και το μερίδιο του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας που βρίσκεται την εργασία αναμένεται να επιστρέψει στα προ- κρίσης επίπεδα μέσα στο 2017, σχεδόν δέκα χρόνια μετά το ξέσπασμα της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης. Ωστόσο, η ανάκαμψη αυτή παραμένει ανομοιογενής και η ανεργία εξακολουθεί να είναι υπερβολικά υψηλή σε ένα μεγάλο αριθμό ευρωπαϊκών χωρών του ΟΟΣΑ. Ακόμη και σε χώρες όπου τα συνολικά ποσοστά απασχόλησης έχουν βελτιωθεί, οι χαμηλής ποιότητας θέσεις εργασίας και το υψηλό επίπεδο των ανισοτήτων μεταξύ διαφορετικών πληθυσμιακών ομάδων είναι ανησυχητικά.

Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα ήταν πρωτοφανείς και αγγίζουν πέρα από την σφαίρα των οικονομικών και εργασιακών εξελίξεων, όλες τις πλευρές της κοινωνικής ζωής. Οι εξελίξεις στην αγορά εργασίας εξακολουθούν μέχρι και σήμερα να καταγράφονται αρνητικές παρά ορισμένα επιμέρους θετικά στοιχεία που αφορούν κυρίως τις εξελίξεις στην ανεργία. Στον πίνακα 1 φαίνονται οι μεταβολές του μεγέθους της απασχόλησης στη χώρα μας συγκρινόμενες με αυτές των 28 χωρών μελών της ΕΕ κατά τα έτη 2006-2016, ενώ στον πίνακα 2 η εξέλιξη του μεγέθους της ανεργίας στην Ελλάδα και στην ΕΕ.

Η εφαρμογή των προγραμμάτων λιτότητας και ο μακροοικονομικός μετασχηματισμός που συντελείται στην ελληνική οικονομία ασκούν σημαντική επίδραση στη δομή της αγοράς εργασίας και των συνθηκών διαβίωσης ευρύτερων κοινωνικών ομάδων. Παρά την περιορισμένη αποκλιμάκωση, το τελευταίο τρίμηνο του 2015 το ποσοστό ανεργίας στην Ελλάδα ήταν στο 24%, το υψηλότερο στην ΕΕ.

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

Τον Ιούλιο του 2013 άρχισε να εμφανίζεται μία τάση αποκλιμάκωσης του ποσοστού ανεργίας που ακολουθήθηκε από μία μικρή ανάκαμψη στα ποσοστά απασχόλησης τα πρώτα τρία τρίμηνα του 2014. Από το 27,9%, το οποίο και αποτελεί ιστορικό υψηλό της μεταπολεμικής περιόδου, υποχώρησε στο 24,5% τον Οκτώβριο του 2015. Ο ρυθμός μείωσης του ποσοστού ανεργίας τόσο το 2014 όσο και το 2015 παρέμεινε σταθερός στο 5,6% κατ' έτος και αποτυπώνει την οριακή βελτίωση των μακροοικονομικών συνθηκών της οικονομίας στη διάρκεια του β' εξαμήνου του 2014 και του α' τριμήνου του 2015.

Πίνακας 1

Ποσοστό απασχόλησης στην
Ελλάδα και την ΕΕ, 2005-2016

ΕΤΟΣ	ΕΛΛΑΔΑ	Ε.Ε. (28)
2005	60,1	63,4
2006	62,3	64,3
2007	62,7	65,2
2008	61,4	65,7
2009	60,8	64,4
2010	59,1	64,1
2011	55,1	64,2
2012	50,8	64,1
2013	48,8	64,1
2014	49,4	64,8
2015	49,2	65,6
2016	52,4	65,8

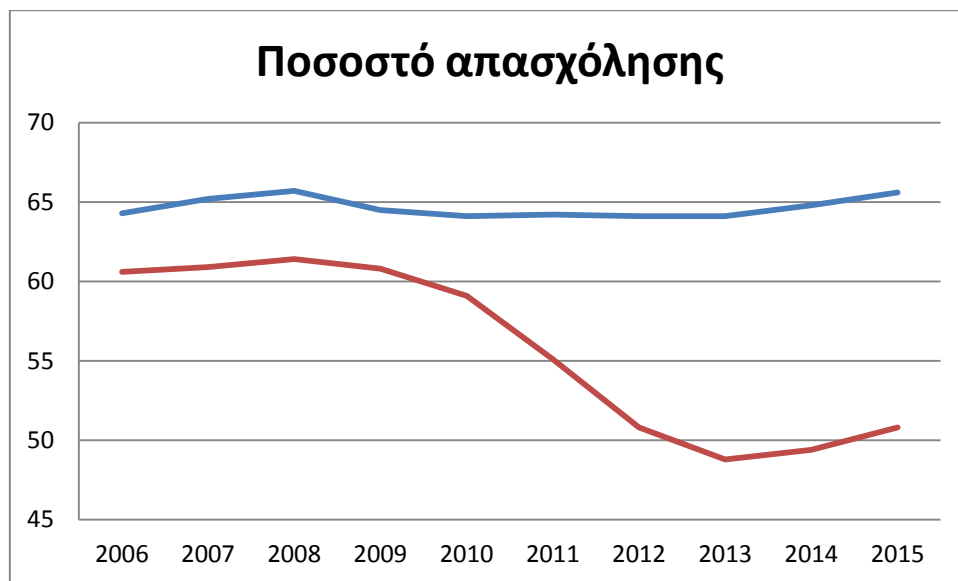
Πηγή: Eurostat Economy
& Finance Statistics

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

Πίνακας 2
Ποσοστό ανεργίας στην
Ελλάδα και την ΕΕ, 2005-2016

ΕΤΟΣ	ΕΛΛΑΔΑ	Ε.Ε. (28)
2005	10,03	9,00
2006	8,99	8,20
2007	8,41	7,20
2008	7,80	7,00
2009	9,63	9,00
2010	12,72	9,60
2011	17,90	9,70
2012	24,55	10,50
2013	27,51	10,90
2014	26,55	10,20
2015	24,99	9,40
2016	23,52	8,60

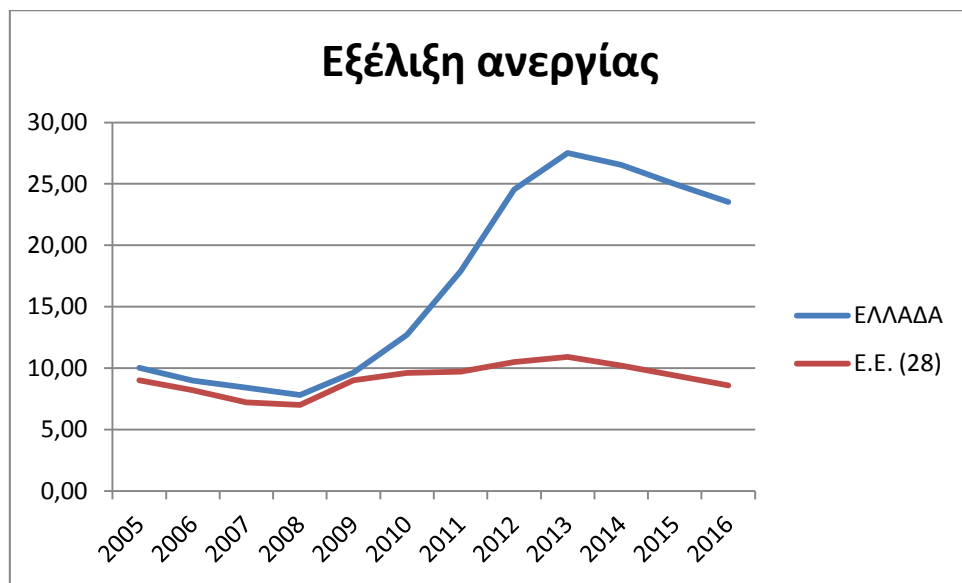
Πηγή: Eurostat Economy
& Finance Statistics



Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Eurostat

Διάγραμμα 1 Ποσοστό απασχόλησης, 15-64 ετών, Ελλάδα και ΕΕ-28

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.



Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Eurostat

Διάγραμμα 2 Η εξέλιξη της ανεργίας στην Ελλάδα και την ΕΕ, 2005-2016

Στον ακόλουθο πίνακα και το αντίστοιχο διάγραμμα παρουσιάζεται η εξέλιξη του εργατικού δυναμικού στην Ελλάδα κατά τα έτη 2005-2016.

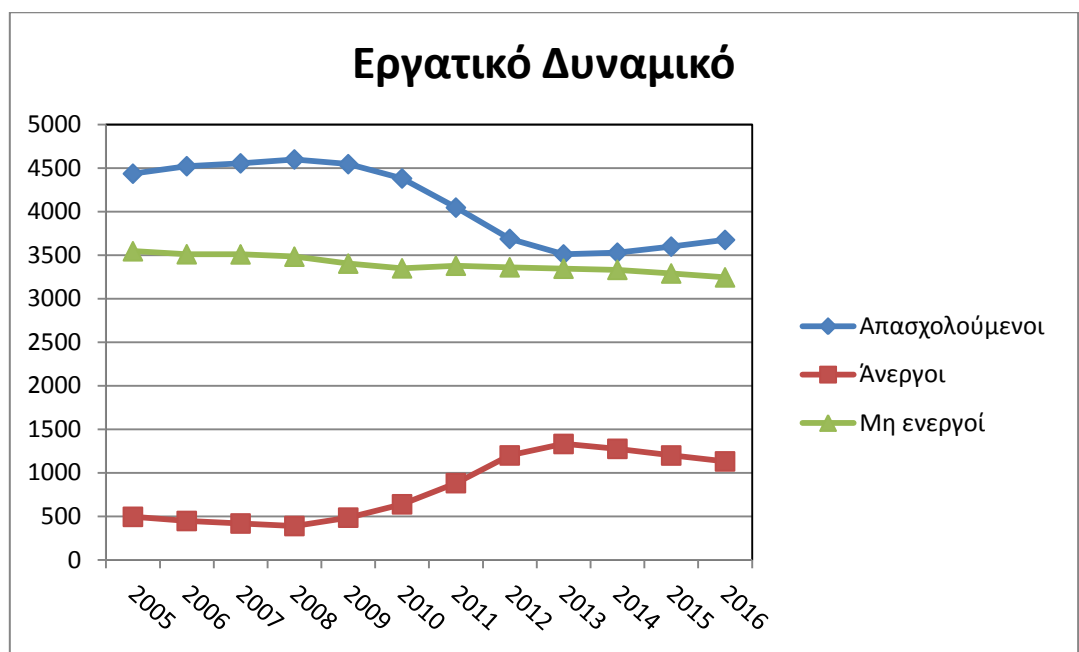
Πίνακας 3

Αριθμός απασχολούμενων, ανέργων και μη ενεργών ατόμων, Ελλάδα, 2005-2016

ΕΤΟΣ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΑΝΕΡΓΟΙ	ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ
2005	4435	494	3545
2006	4521	447	3510
2007	4554	418	3509
2008	4599	389	3482
2009	4545	485	3403
2010	4380	638	3349
2011	4046	882	3379
2012	3687	1199	3361
2013	3508	1331	3344
2014	3528	1275	3331
2015	3598	1199	3289
2016	3675	1131	3245

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Αποτελέσματα Έρευνας Εργατικού Δυναμικού, 2016

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.



Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Eurostat

Διάγραμμα 3 Αριθμός απασχολούμενων, ανέργων και μη ενεργών ατόμων, Ελλάδα, 2005-2016

Πίνακας 4 Ετήσιος συγκεντρωτικός πίνακας ροών απασχόλησης, 2010-2015

ΕΤΟΣ	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ΑΝΑΓΓΕΛΙΕΣ ΠΡΟΣΛΗΨΕΩΝ	945.911	839.015	849.494	1.149.194	1.566.139	1.809.552
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΧΩΡΗΣΕΩΝ	1.042.061	964.959	921.508	1.015.706	1.467.017	1.709.852
ΚΑΘΑΡΕΣ ΡΟΕΣ	-96.150	-125.944	-72.014	133.488	99.122	99.700

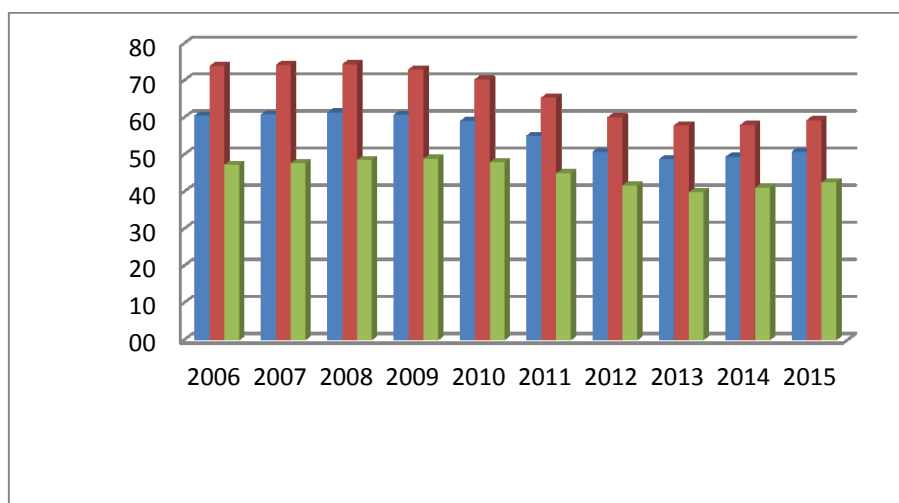
Πηγή: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Πληροφοριακό Σύστημα ΟΑΕΔ ΕΡΓΑΝΗ (επεξεργασία INE ΓΣΕΕ)

Ίσως η πιο προβληματική μορφή της ανεργίας, ως προς τις επιπτώσεις της στον άνεργο και τις δυνατότητες αντιμετώπισής της, είναι η μακροχρόνια ανεργία, δηλαδή το ποσοστό του εργατικού δυναμικού που παραμένει άνεργο για διάρκεια μεγαλύτερη των 12 μηνών. Οι νέοι (15-24 ετών) στην Ελλάδα πλήττονται από μακροχρόνια ανεργία σε πολύ μεγάλο ποσοστό. Μεταξύ 2008 και 2014 η αύξηση του ποσοστού μακροχρόνιας ανεργίας ως ποσοστό στο σύνολο της ανεργίας στην Ελλάδα ήταν δραματική. Το σχετικό ποσοστό αυξήθηκε από 47,1% σε 73,5%. Και στην περίπτωση αυτού του δείκτη, το χάσμα μεταξύ Ελλάδας και ευρωπαϊκού μέσου όρου διευρύνεται.

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

Η άνοδος του συνολικού ποσοστού ανεργίας συνοδεύτηκε και από μεταβολές στη σύνθεση των ανέργων ως προς το φύλο, την ηλικιακή ομάδα, το εκπαιδευτικό επίπεδο, την εργασιακή εμπειρία και τη γεωγραφική της σύνθεση. Κάποιες κοινωνικές ομάδες επλήγησαν πολύ πιο έντονα σε σύγκριση με άλλες. Τέτοιες ομάδες που έχουν επηρεαστεί δυσανάλογα αρνητικά είναι οι γυναίκες, οι νέοι εργαζόμενοι, οι εργαζόμενοι με χαμηλά επίπεδα μόρφωσης, οι ηλικιωμένοι, οι πρόσφυγες κ.ά.

Ως προς το φύλο διαπιστώνεται ότι το ποσοστό ανεργίας στις γυναίκες βρίσκεται συστηματικά, τόσο πριν όσο και κατά τη διάρκεια της κρίσης, υψηλότερα από τον μέσο όρο.



Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Eurostat

Διάγραμμα 4 Ποσοστό απασχόλησης 15-64 ετών κατά φύλο, Ελλάδα, 2006-2015

Αναφορικά με την ηλικιακή διάρθρωση της ανεργίας, τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Ε.Ε., η αναλογία της νεανικής ανεργίας προς τη συνολική ανεργία ακολουθούσε ανοδική πορεία από το 2003 έως το 2008. Η Ελλάδα χαρακτηριζόταν πάντα από υψηλά ποσοστά ανεργίας στους νέους. Τα χρόνια της κρίσης το ποσοστό ανεργίας των νέων εκτοξεύτηκε σε ακόμα υψηλότερα μεγέθη αν και το 2014 σημείωσε μείωση. Παρά τη μείωση, το χάσμα με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο διατηρείται σε ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα.

Πίνακας 5 Ποσοστό ανεργίας ατόμων <25 ετών, Ελλάδα και Ε.Ε., 2008-2014

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ΕΕ - 28	15,9	20,3	21,4	21,7	23,3	23,7	22,2
Ελλάδα	21,9	25,7	33,0	44,7	55,3	58,3	52,4

Πηγή: Eurostat

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

Σχετικά με το επίπεδο εκπαίδευσης του εργατικού δυναμικού, σύμφωνα με τα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού (β' τρίμηνο 2014), στην Ευρωπαϊκή Ένωση η ανεργία του εργατικού δυναμικού με εκπαιδευτικά προσόντα έως και απολυτήριο γυμνασίου ανέρχεται στο 19,2% ενώ η ανεργία του εργατικού δυναμικού με εκπαιδευτικά προσόντα λυκειακής και μετά-λυκειακής εκπαίδευσης είναι σημαντικά χαμηλότερη, στο 9,2%, με την ανεργία των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης να είναι ακόμη χαμηλότερη και να μην ξεπερνάει το 6,1%. Ωστόσο, εντύπωση προκαλεί η διαπίστωση ότι η Ελλάδα είναι η μοναδική χώρα της Ένωσης όπου το ποσοστό ανεργίας δεν μειώνεται όσο αυξάνεται το εκπαιδευτικό επίπεδο.

Πέρα από την απώλεια μεγάλου αριθμού θέσεων εργασίας, η ποιότητα της απασχόλησης επιδεινώθηκε τόσο στην Ελλάδα όσο και στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Πολλοί εργαζόμενοι προκειμένου να διατηρήσουν τις δουλειές τους αναγκάστηκαν να δεχθούν μείωση των ωρών εργασίας, των μισθών και των παροχών τους. Η ταχύτατη επέκταση ευέλικτων μορφών εργασίας αποτελεί γενικευμένη τάση στη συντριπτική πλειονότητα των χωρών της Ε.Ε. κατά τη διάρκεια της τρέχουσας κρίσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ

2.1 Συμβουλευτική

Για την περιγραφή της Συμβουλευτικής έχουν κατά καιρούς χρησιμοποιηθεί διαφορετικοί ορισμοί ανάλογα με την οπτική γωνία του ερευνητή και το περιβάλλον που λαμβάνει χώρα. Σύμφωνα με τη Σιδηροπούλου-Δημακάκου (2004), η Συμβουλευτική είναι μια διαδικασία τακτικών και συστηματικών βημάτων, κατά την οποία ο σύμβουλος βοηθά τον πελάτη να κατανοήσει τα θέματα που τον αφορούν και να δράσει πάνω σ' αυτά. Απαιτεί την ενεργό συμμετοχή του συμβούλου και του πελάτη με μοναδικό σκοπό την υποστήριξη του πελάτη ώστε αυτός να βοηθήσει τον εαυτό του. Με τον τρόπο αυτό λειτουργεί ως μια διευκολυντική διαδικασία με στόχο να αποκαλυφθεί το δυναμικό κάθε πελάτη.

Ο Nelson – Jones ως Συμβουλευτική (counseling) ορίζει την υποστηρικτική σχέση που αναπτύσσεται ανάμεσα στο σύμβουλο και το άτομο που ζητά τη βοήθειά του. Η σχέση αυτή δημιουργείται μέσα σε ένα πλαίσιο ειδικών συνθηκών και προϋποθέτει την ύπαρξη συγκεκριμένων δεξιοτήτων εκ μέρους του πρώτου, όπως ενσυναίσθηση, άνευ όρων αποδοχή του άλλου, σεβασμό στη διαφορετικότητα, κ.ά.

Και για τον Κασσωτάκη (2004) ο όρος «Συμβουλευτική» υποδηλώνει την υποστηρικτική διαδικασία που αναπτύσσεται ανάμεσα στο Σύμβουλο και στο συμβουλευόμενο, στο επίκεντρο της οποίας βρίσκεται η ιδιότυπη σχέση που δημιουργείται ανάμεσά τους. Στο Δημητρώπουλος (1994) η Συμβουλευτική έχει οριστεί ως «η διαδικασία εκείνη κατά την οποία είτε κατά τρόπο ατομικό είτε κατά τρόπο ομαδικό ένας ειδικός, που υπό ορισμένες προϋποθέσεις λέγεται Σύμβουλος, συνεξετάζει με ένα άτομο (ή κάποια άτομα) θέματα ή προβλήματα που απασχολούν το άτομο (ή τα άτομα) και διευκολύνει τη λύση τους». Η Συμβουλευτική ανήκει στο χώρο της Εφαρμοσμένης Ψυχολογίας και είναι ένα ξεχωριστό γνωστικό αντικείμενο, μια ξεχωριστή επιστημονική περιοχή. Αξιοποιεί θεωρίες και τεχνικές των Επιστημών του Ανθρώπου, όπως της Ψυχολογίας, της Κοινωνιολογίας.

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

Επειδή ο ορισμός της έννοιας της Συμβουλευτικής δεν είναι κάτι απλό, ο Patterson (1967), επιχειρήσε να τονίσει μερικές λειτουργίες που δεν συνιστούν Συμβουλευτική:

- α) Δεν είναι «Συμβουλευτική» η απλή παροχή πληροφοριών. Αυτό είναι απλή «πληροφόρηση». Δεν υπονοείται βέβαια ότι από τις λειτουργίες της πραγματικής Συμβουλευτικής αποκλείονται ενέργειες που σχετίζονται με παροχή πληροφοριών.
- β) Δεν είναι συμβουλευτική το να δίνονται απλώς συμβουλές. Χωρίς να απαγορεύεται να έχει γνώμη ο Σύμβουλος, και να τη διατυπώνει ενίοτε, η πραγματική έννοια της Συμβουλευτικής αποκλείει την απλή και μόνο παροχή συμβουλών στο άτομο χωρίς το ίδιο να πρωταγωνιστεί ή έστω να μετέχει ενεργά στην αναζήτηση λύσης στο πρόβλημά του.
- γ) Δεν είναι «Συμβουλευτική» η οποιαδήποτε διαδικασία που αποσκοπεί στο να επηρεάζει προδιαθέσεις και στάσεις του ατόμου ή πεποιθήσεις του, και τη συμπεριφορά του μέσω διαδικασιών πειθούς, απειλής, επιβολής κτλ.
- δ) Δεν είναι «Συμβουλευτική» η κάθε διαδικασία που απλώς και από μόνο αποβλέπει στην επιλογή ατόμων (για τοποθέτηση σε εργασία, για τοποθέτηση σε τάξεις σχολείου, σε ομάδες εργασίας κλπ.).
- ε) Δεν είναι «Συμβουλευτική» μια οποιαδήποτε απλή συνέντευξη, παρότι η συνέντευξη ως μέσο ή τεχνική είναι βασικό στοιχείο της συμβουλευτικής σχέσης.

Το πεδίο δράσης της συμβουλευτικής είναι ευρύ και οι τομείς εφαρμογής της πολλοί. Μπορούμε να κάνουμε λόγο για εκπαιδευτική, οικογενειακή, ποιμαντική συμβουλευτική, συμβουλευτική αποκατάστασης και επανένταξης, συμβουλευτική της τρίτης ηλικίας κλπ. Σημαντικό πεδίο εφαρμογής της συμβουλευτικής αποτελεί η επαγγελματική ανάπτυξη του ανθρώπου που σχετίζεται με την αυτογνωσία και τη λήψη απόφασης για την επιλογή επαγγέλματος. Οι υπηρεσίες που παρέχονται από εξειδικευμένους συμβούλους προς αυτήν την κατεύθυνση εντάσσονται στην Επαγγελματική Συμβουλευτική ή Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας.

Η Επαγγελματική Συμβουλευτική είναι μια διαδικασία που στοχεύει στη βελτίωση των δεξιοτήτων του ανθρώπου για τη λήψη αποφάσεων, στην ανάπτυξη της επαγγελματικής του ωριμότητας, στη βελτίωση των δεξιοτήτων αναζήτησης εργασίας και στην αύξηση της απόδοσης στην εργασία και της ικανοποίησης από αυτήν. Από την Μαλικιώση - Λοϊζου (2004) ορίζεται ως: «η πολυδιάστατη προσπάθεια στήριξης των ανθρώπων στην αντιμετώπιση των δυσκολιών που σχετίζονται με το σύνολο των επαγγελματικών τους επιλογών».

Ο Κασσωτάκης (2004) ονομάζει Επαγγελματική Συμβουλευτική αυτή την οποία έχει σκοπό να βοηθήσει το άτομο στη διαχείριση των προβλημάτων και των δυσκολιών που αντιμετωπίζει ενόψει της ένταξής του σε μία εξελισσόμενη αγορά εργασίας και της μετέπειτα εξέλιξής του σε αυτή. Σύμφωνα με τον ίδιο ταυτόσημοι είναι ο όρος «Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας».

2.2 Επαγγελματικός προσανατολισμός

Και για την έννοια του Επαγγελματικού προσανατολισμού δεν υπάρχει ένας μοναδικός ορισμός που να είναι αποδεκτός από όλους. Με τη χρήση του παραπάνω όρου νοείται η διαδικασία υποβοήθησης της επαγγελματικής ανάπτυξης του ατόμου ώστε να γίνει ικανό να μπορεί να επιλέξει μόνο του, με πλήρη επίγνωση των συνεπειών της απόφασής του, την εκπαιδευτική και επαγγελματική κατεύθυνση που θα ακολουθήσει και να διευκολυνθεί στην εύρεση εργασίας και στην ομαλή προσαρμογή σε αυτή (Σιδηροπούλου - Δημακάκου, ό.π.).

Σύμφωνα με την ίδια ο επαγγελματικός προσανατολισμός επιδιώκει να βοηθήσει τα άτομα:

- ♦ να γνωρίσουν τον εαυτό τους, να συνειδητοποιήσουν τα ενδιαφέροντα, τις ικανότητες και τις αξίες τους.
- ♦ να γνωρίσουν όσο το δυνατόν καλύτερα το χώρο της εκπαίδευσης και της αγοράς εργασίας, καθώς και τις εκπαιδευτικές / επαγγελματικές ευκαιρίες που υπάρχουν.
- ♦ να αναπτύξουν δεξιότητες λήψης απόφασης, ώστε να μπορούν να πάρουν μόνοι τους τις πιο κατάλληλες για τα ίδια εκπαιδευτικές και επαγγελματικές αποφάσεις.
- ♦ να ενταχθούν ομαλά στο χώρο της εργασίας.

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

Η συμβολή του θεσμού του επαγγελματικού προσανατολισμού στην εποχή μας είναι μεγάλη. Η διεθνοποίηση της οικονομίας, η αλματώδης εξέλιξη των νέων τεχνολογιών και οι επιπτώσεις τους στην απασχόληση και στις μεθόδους παραγωγής και διάθεσης των αγαθών έχουν επηρεάσει καθοριστικά την αγορά εργασίας και την εξέλιξη των επαγγελματιών δραστηριοτήτων. Ο σύγχρονος εργαζόμενος χρειάζεται να χαρακτηρίζεται από ευελιξία και υψηλό βαθμό προσαρμοστικότητας στις συνεχείς αλλαγές. Αυτό καθιστά πιο δύσκολο τον αρχικό επαγγελματικό προσανατολισμό των ατόμων και δημιουργεί συνθήκες, οι οποίες επιβάλλουν συνεχείς αναπροσανατολισμούς κατά τη διάρκεια της ζωής των εργαζομένων.

Σε επίπεδο κοινωνίας, ο θεσμός του επαγγελματικού προσανατολισμού συμβάλλει στην εξασφάλιση της κοινωνικής ισορροπίας, την αρμονική κατανομή του εργατικού δυναμικού και την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση αυτού. Ο Επαγγελματικός Προσανατολισμός συμβαδίζει με τους στόχους της Πολιτικής για την Απασχόληση, την Κοινωνική Συνοχή και την Οικονομική Μεγέθυνση.

Η επαγγελματική συμβουλευτική δεν αναφέρεται σε μια στατική διαδικασία, αλλά είναι δυναμική, αφού περιλαμβάνει «έντονο το στοιχείο της εξέλιξης».. Συνήθως δεν αναφέρεται σε μία μόνο επιλογή του ατόμου, γιατί ο επαγγελματικός σχεδιασμός περιλαμβάνει πολλές αποφάσεις σε χρονική διάρκεια αρκετών ετών (Κοσμίδου 1986, Μαλικιώση – Λοϊζου 1987). Για το λόγο αυτό σήμερα χρησιμοποιείται ο όρος «επαγγελματική ανάπτυξη» με τον οποίο τονίζεται η έννοια της συνεχούς εξέλιξης την οποία εμπεριέχει η επαγγελματική πορεία του ατόμου σε όλη τη διάρκεια της ζωής του και η οποία συμβαδίζει με την ψυχολογική εξέλιξη του ατόμου (Κάντας & Χαντζή 1991, Δημητρόπουλος 1994).

2.3 Η επιλογή επαγγέλματος

Ο επαγγελματικός προσανατολισμός θεωρείται πλέον αναγκαίος και διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην επαγγελματική πορεία ενός ανθρώπου. Η επιλογή του επαγγέλματος δεν μπορεί και δεν πρέπει να είναι ένα τυχαίο γεγονός. Για να επιλέξει κάποιος επάγγελμα χρειάζεται να ακολουθηθούν κάποια βήματα. Χρειάζεται να γνωρίσει τον εαυτό του, τις ικανότητές του, τις αξίες του και τις επιθυμίες του. Επιπλέον χρειάζεται να αποκτήσει τις βασικές δεξιότητες που απαιτεί η αγορά εργασίας.

Ένα από τα αίτια του μεγάλου ποσοστού ανεργίας των ημερών μας της ανεργίας είναι το γεγονός ότι μεταξύ αγοράς εργασίας και δεξιοτήτων των εργαζόμενων υπάρχει πολύ μεγάλο χάσμα. Σύμφωνα με διεθνή έρευνα της εταιρείας συμβούλων McKinsey με αντικείμενο την ανεργία, η οποία διεξήχθη σε 8 Ευρωπαϊκές χώρες, εταιρείες αδυνατούν να βρουν άτομα με τα κατάλληλα προσόντα για να καλύψουν τις θέσεις που ζητούν, καθώς τα άτομα αυτά δεν έχουν ούτε ξεκάθαρο επαγγελματικό προσανατολισμό αλλά ούτε και κατάλληλες δεξιότητες στην εργασία.

2.4 Θεωρίες επαγγελματικής ανάπτυξης

Πολλές θεωρίες και μοντέλα έχουν διαμορφωθεί κατά καιρούς σε μια προσπάθεια να βρεθούν οι παράγοντες που επηρεάζουν την επαγγελματική ανάπτυξη γενικότερα, καθώς και την επιλογή επαγγέλματος κάθε ατόμου. Γενικά, οι θεωρίες διακρίνονται σε τρεις ευρείες κατηγορίες (Κάντας & Χαντζή, ό.π.).

➤ Μη ψυχολογικές (ή κοινωνικο-οικονομικές) θεωρίες

Κύριο χαρακτηριστικό τους είναι ότι αποδίδουν την επαγγελματική ανάπτυξη και επιλογή επαγγέλματος σε κάποιο σύστημα έξω από το άτομο. Τα άτομα προσέρχονται σε κάποιο επαγγελματικό περιβάλλον υπό την επίδραση εξωτερικών παραγόντων που μπορεί να είναι α) τυχαίοι, β) οικονομικοί γ) κοινωνικοί. Οι κοινωνικο – οικονομικές αυτές θεωρίες αγνοούν το ρόλο που παίζουν οι αξίες, η προσωπικότητα, τα ενδιαφέροντα και άλλα ατομικά χαρακτηριστικά στις επαγγελματικές αποφάσεις των ατόμων (Μαρκουλής 1981, Κάντας & Χαντζή, ό.π.).

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

➤ Ψυχολογικές θεωρίες

Κύριο χαρακτηριστικό τους είναι ότι τοποθετούν στο επίκεντρο της επαγγελματικής ανάπτυξης ψυχολογικούς παράγοντες. Πυρήνας ανάλυσης είναι το ίδιο το άτομο, χωρίς όμως να αποκλείουν την έμμεση επίδραση περιβαλλοντικών μεταβλητών στην τελική απόφαση. Χωρίζονται σε δύο γενικές υποκατηγορίες: α) στις εξελικτικές και β) στις ψυχοδυναμικές. Σύμφωνα με τις εξελικτικές θεωρίες, η επιλογή επαγγέλματος είναι μια αναπτυξιακή διαδικασία, η οποία έχει τα δικά της ξεχωριστά στάδια από την πρώτη παιδική ηλικία μέχρι την ώριμη ηλικία. Οι ψυχοδυναμικές θεωρίες δίνουν έμφαση στα κίνητρα που οδηγούν το άτομο σε κάποια επαγγελματική επιλογή.

Στην κατηγορία αυτή ανήκουν:

- Η θεωρία των χαρακτηριστικών και παραγόντων (Parsons)
- Οι ψυχοδυναμικές θεωρίες (Segal, Bodin)
- Οι θεωρίες αναγίων (Roe, Hoppock)
- Η τυπολογική θεωρία του Holland
- Οι εξελικτικές θεωρίες (Ginzberg, Super, Tiedeman & O'Hara & Gottfredson)
- Οι θεωρίες μάθησης (O'Hara, Miller, Krumboltz)

➤ Γενικές θεωρίες

Αυτές αποδίδουν την επιλογή επαγγέλματος σε συνδυασμό παραγόντων που εξαρτώνται από το άτομο και εξωτερικών παραγόντων. Υποστηρίζουν ότι η επαγγελματική επιλογή είναι μια δυναμική διαδικασία, η οποία επηρεάζεται από κοινωνικούς, οικονομικούς, βιολογικούς και ψυχολογικούς παράγοντες. Οι θεωρίες αυτές αποφεύγουν να προσδιορίσουν μια συγκεκριμένη κατηγορία παραγόντων που να ασκούν την κύρια επίδραση στις επαγγελματικές επιλογές. Τέτοιες θεωρίες είναι:

- Η θεωρία Blau
- Η θεωρία Super & Bachrach
- Η θεωρία Law
- Η θεωρία των ζωντανών συστημάτων
- Η θεωρία αντιστοίχισης

2.5 Η επιλογή επαγγέλματος

Η επιλογή επαγγέλματος είναι μια από τις πιο σημαντικές αποφάσεις που καλείται να πάρει ο άνθρωπος στη ζωή του. Το επάγγελμα που επιλέγει το άτομο είναι δείκτης προσωπικής και κοινωνικής ταυτότητας και δίνει μια εικόνα για το κοινωνικό, οικονομικό και μορφωτικό επίπεδο του ατόμου. Η επαγγελματική επιλογή είναι αποτέλεσμα εκπαιδευτικών, κοινωνικοοικονομικών, οικογενειακών παραγόντων και παραγόντων προσωπικότητας.

Η επιλογή επαγγέλματος δεν είναι εύκολη υπόθεση. Αντίθετα, είναι μια από τις πιο δύσκολες αποφάσεις που χρειάζεται να πάρει ο σύγχρονος άνθρωπος. Η ορθή επιλογή του επαγγέλματος θα καθορίσει τη μετέπειτα εξέλιξή του. Γι' αυτό το λόγο η απόφαση πρέπει να είναι συνέπεια μελέτης και ώριμης σκέψης και όχι ζήτημα τύχης ή αποτέλεσμα συμπτώσεων. Η επιτυχής επιλογή συμβάλλει στην ολοκλήρωση της προσωπικότητας του ατόμου. Έχει αναφερθεί ότι στο επάγγελμα επιτυγχάνει κανείς μόνο όταν αξιοποιεί τις ικανότητές του (Δημητρόπουλος ό.π., Δημητρόπουλος κ. ά., 1994, Λιάντας, 1996).

Το άτομο βρίσκεται σε μια συνεχή σχέση αλληλεπίδρασης με το περιβάλλον του, όταν κάθε φορά εκφράζει τις προτιμήσεις του, προσανατολίζει τις επιθυμίες του ή επιλέγει τους στόχους του και επιδιώκει την πραγματοποίησή τους. Όμως, εκτός από το διαφορετικό βαθμό προτίμησης που παρουσιάζει η επιλογή του επαγγέλματος, το άτομο παρωθείται στην επιλογή του επαγγέλματός του και από διάφορες άλλες μεταβλητές που έχουν σχέση και με το περιβάλλον στο οποίο ζει (κοινωνικές συνθήκες, οικονομικές δυνατότητες, προσφορά εργασίας, οικονομικά οφέλη που παρουσιάζει το επάγγελμα κ.ά.) (Βάμβουκας, 1982).

Η ορθή επιλογή επαγγέλματος χρειάζεται να στηριχτεί και στα δεδομένα της αγοράς εργασίας, δηλαδή στην προσφορά και ζήτηση κάθε επαγγέλματος και μάλιστα σε δεδομένα όχι του χρόνου λήψης της απόφασης, αλλά σε δεδομένα προοπτικής.

Η επαγγελματική επιλογή ακολουθεί μια πορεία φάσεων και σταδίων που σχετίζονται με τις διάφορες ηλικίες του ατόμου. Η επαγγελματική επιλογή είναι μια συνεχής εξελικτική διαδικασία που ξεκινά από την παιδική ηλικία και εκφράζεται κυρίως κατά την εφηβεία.

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

Υπάρχουν πολλά εργαλεία που μπορούν να αξιοποιηθούν κατά τη διαδικασία της συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού. Τέτοια είναι η ατομική συμβουλευτική, οι εκθέσεις επαγγελμάτων, τα διαγνωστικά τεστ και ασκήσεις αυτοαξιολόγησης. Οι οδηγοί επαγγελμάτων και προοπτικών απασχόλησης αποτελούν ακόμη ένα χρήσιμο εργαλείο του οποίου η χρήση είναι αρκετά διαδεδομένη ιδίως στο εξωτερικό. Η κάθε θεωρία από αυτές που αναφέρθηκαν παραπάνω χρησιμοποιεί τα δικά της εργαλεία και τεχνικές.

2.6 Η έννοια των επαγγελματικών προοπτικών

Στη σύγχρονη εποχή, οι προβλέψεις των επαγγελματικών προοπτικών (employment projections) αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα του επαγγελματικού προσανατολισμού. Οι επαγγελματικές προοπτικές αποτελούν μελέτες γύρω από προβλέψεις για την πορεία της απασχόλησης σε μία οικονομία. Για τις ανάγκες σύνταξής τους γίνονται εκτιμήσεις των αλλαγών στην οικονομία, τη βιομηχανία και την απασχόληση στην πάροδο του χρόνου. Συνήθως οι προβλέψεις γίνονται για χρονικό ορίζοντα είτε δέκα χρόνων (μακροπρόθεσμες προβλέψεις), είτε δύο χρόνων (βραχυπρόθεσμες προβλέψεις), οι οποίες αναθεωρούνται σε ετήσια βάση.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να πάρουν πληροφορίες για την εξέλιξη της απασχόλησης συνολικά και ανά διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες, της πορείας κάθε βιομηχανικού κλάδου ξεχωριστά, των επαγγελμάτων, των απαιτούμενων προσόντων. Παρέχουν πληροφόρηση σε ένα ευρύ κοινό και δίνουν τη δυνατότητα σε μεμονωμένους φορείς (άτομα που παίρνουν αποφάσεις σταδιοδρομίας, φορείς εκπαίδευσης και κατάρτισης, εργοδότες) να πάρουν αποφάσεις αφού έχουν ενημερωθεί πλήρως (Kriechel, Rašovec & Wilson, 2016).

Για την υλοποίησή τους εφαρμόζονται συνδυασμοί στατιστικών και οικονομετρικών μεθόδων. Ο κάθε φορέας που προχωρά στην έκδοση οδηγιών επαγγελματικών προοπτικών χρησιμοποιεί το δικό του οικονομετρικό μοντέλο και το προσαρμόζει στις δικές του ανάγκες. Ο αριθμός των μεταβλητών που θα ληφθούν υπόψη σε κάθε υπόδειγμα δεν είναι συγκεκριμένος. Ο βαθμός εξειδίκευσης του υποδείγματος εξαρτάται από τις ανάγκες για τις οποίες διενεργείται η μελέτη. Συνηθισμένα μεγέθη που λαμβάνονται συχνά σε υποδείγματα ως ενδογενείς μεταβλητές είναι: το συνολικό ΑΕΠ της χώρας, το ΑΕΠ ανά βιομηχανικό κλάδο, οι δημόσιες δαπάνες, τόσο σε επίπεδο χώρας όσο και περιφέρειας, το συνολικό και κατά κεφαλήν εισόδημα των πολιτών, ο δείκτης τιμών καταναλωτή, τα ποσοστά εργατικού

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

δυναμικού και ανεργίας (ανά ηλικιακή ομάδα, φύλο, εκπαίδευση και άλλες παραμέτρους), το μέγεθος των εισαγωγών και εξαγωγών, η παραγωγικότητα της εργασίας κ.ά. Ωστόσο, τα παραπάνω δεν είναι απαραίτητο να συμπεριληφθούν σε όλα τα υποδείγματα, ούτε αποκλείουν τη χρήση άλλων μεταβλητών για τη μελέτη των επαγγελματιών προοπτικών.

Η προβλεπτική ικανότητα και ικανότητα αυτών των υποδειγμάτων καθορίζεται από το μέγεθος των σφαλμάτων εκτίμησης. Ωστόσο, δεν πρέπει να παραβλέπεται ο παράγοντας της τύχης στη διαδικασία των προβλέψεων (Richard & Conway, 1990). Ταυτόχρονα, οι προβλέψεις και οι εκτιμήσεις βασίζονται συνήθως σε μια σειρά απλουστευτικών υποθέσεων και η αξιοπιστία τους εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τα στατιστικά δεδομένα τα οποία χρησιμοποιούν τα στοιχεία επί των οποίων βασίζονται.

2.7 Η σημασία της πρόβλεψης των επαγγελματιών προοπτικών

Οι ακριβείς προβλέψεις για τις προοπτικές απασχόλησης ανά κλάδο και βιομηχανία τόσο σε κρατικό όσο και σε επίπεδο περιφερειών αποτελούν σημαντικό προσδιοριστικό παράγοντα για τη λήψη ορθών αποφάσεων εκ μέρους των ασκούντων πολιτική. Όπως αναφέρει ο Sweeney (2004), «οι ακριβείς προβλέψεις ανά βιομηχανικό κλάδο / επάγγελμα αποτελούν σημαντική πληροφορία για την τοπική αγορά εργασίας». Αυτές οι προβλέψεις χρησιμοποιούνται στη συνέχεια από τους φορείς που ασκούν πολιτική για τον καθορισμό της χρηματοδότησης προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης που θα εφοδιάσουν τους εργαζόμενους με τα απαραίτητα προσόντα για την κάλυψη των μελλοντικών αναγκών απασχόλησης (Varnado, 2014).

Από τα παραπάνω γίνεται κατανοητό ότι οι μέθοδοι και οι τεχνικές που θα χρησιμοποιηθούν για τον σχηματισμό των προοπτικών απασχόλησης επηρεάζουν σημαντικά την αποτελεσματικότητα των πολιτικών. Ανακριβείς και μεροληπτικές προβλέψεις μπορούν να οδηγήσουν σε σημαντική αναντιστοιχία προσόντων και σε μη αποτελεσματική λειτουργία της αγοράς εργασίας (Sweeney, ό.π.). Ιδιαίτερα σε ασταθείς περιόδους, όπως η σημερινή, ο ρόλος τέτοιων προβλέψεων είναι καθοριστικός.

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η «πρόβλεψη και κατάλληλη αντιστοίχιση των αναγκών της αγοράς εργασίας» αποτελεί βασική ευθύνη και υποχρέωση των κρατών μελών» (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2010). Η ολοκληρωμένη αξιολόγηση των μελλοντικών απαιτήσεων σε δεξιότητες μπορεί να συμβάλει καθοριστικά στον προσδιορισμό των μελλοντικών τάσεων της αγοράς εργασίας και των ελλείψεων σε δεξιότητες του εργατικού δυναμικού, συμβάλλοντας σε μια καλύτερη αντιστοιχία μεταξύ των αναγκών της αγοράς εργασίας και των προσφερόμενων δεξιοτήτων. Έτσι προάγεται η καλύτερη αξιοποίηση του εργατικού δυναμικού που οδηγεί σε αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας και ως εκ τούτου σε ταχύτερο ρυθμό ανάπτυξης και μείωση τόσο της ανεργίας τριβής όσο και της διαρθρωτικής ανεργίας (Wilson & Sofroniou, 2016).

Ωστόσο, χρειάζεται προσοχή ώστε να μην παραγνωρίζεται η σημασία της προσωπικότητας, των ενδιαφερόντων, των κλίσεων και των δυνατοτήτων του ατόμου, αλλά να χρησιμοποιούνται συμπληρωματικά με αυτά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

3.1 Υπουργείο εργασίας

Το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης έχει αναπτύξει από τον Μάιο του 2015 ένα μόνιμο μηχανισμό για τη διάγνωση των αναγκών της αγοράς εργασίας σε δεξιότητες και επαγγέλματα, τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο. Η δημιουργία του μηχανισμού στοχεύει στην ανάπτυξη πολιτικών της αγοράς εργασίας που βασίζονται σε τεκμηριωμένα και αξιόπιστα δεδομένα και στη σύνδεση των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας. Ο Μηχανισμός Διάγνωσης αναγκών της αγοράς εργασίας βασίζεται στο Σχέδιο Δράσης, που εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 19/5/2015.

Ο μηχανισμός στηρίζεται στη συνεργασία των φορέων που εμπλέκονται με τις εισροές και τις εκροές του συστήματος της αγοράς εργασίας όπως κοινωνικοί εταίροι, Περιφέρειες, Υπουργεία, ΟΑΕΔ κλπ. Το Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού» (ΕΙΕΑΔ) έχει αναλάβει την επιστημονική ευθύνη του έργου με αποστολή να υποστηρίξει τις δράσεις και τις πολιτικές του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, μία από τις οποίες αποτελεί ο νεοσύστατος Μηχανισμός Διάγνωσης των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας στην Ελλάδα. Η διάγνωση των αναγκών της αγοράς εργασίας συνίσταται στον προσδιορισμό της προσφοράς και ζήτησης εργασίας σε επαγγέλματα και σε δεξιότητες – ικανότητες - γνώσεις, σε εθνικό, περιφερειακό, τοπικό και κλαδικό επίπεδο, ως έχουν και όπως τείνουν να εξελιχθούν στο μέλλον καθώς και στον εντοπισμό των ενδεχόμενων αναντιστοιχιών μεταξύ προσφοράς και ζήτησης εργασίας.

Σκοπός του Μηχανισμού είναι η παροχή αξιόπιστων δεδομένων κατά τον σχεδιασμό των πολιτικών απασχόλησης, καταπολέμησης της ανεργίας, επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, εκπαίδευσης και εν γένει των πολιτικών ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού. Τα αποτελέσματα της έρευνας δημοσιεύονται με τη μορφή μελετών στην ιστοσελίδα του φορέα. Μέχρι τώρα έχουν δημοσιευθεί τρεις εκθέσεις, το πρώτο Εθνικό παραδοτέο (Ιούνιος 2015), το δεύτερο Εθνικό παραδοτέο (Δεκέμβριος 2015) και το τρίτο παραδοτέο (Ιούλιος 2016). Η τελευταία, στην οποία θα γένει σύντομη αναφορά παρακάτω, παρουσιάζει τα αποτελέσματα του Μηχανισμού για το πρώτο εξάμηνο του 2016.

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

Μια σημαντική καινοτομία της τελευταίας αυτής έκθεσης αποτελεί ο υπολογισμός του δυναμισμού των επαγγελμάτων με ένα σύνθετο δείκτη που λαμβάνει υπόψη εκτός από την απόλυτη και τη σχετική μεταβολή της απασχόλησης, τη μεταβολή της ανεργίας, το εκπαιδευτικό επίπεδο, την ηλικιακή διάρθρωση της απασχόλησης (που παρέχει πληροφόρηση για τη ζήτηση αναπλήρωσης) και τη μεταβολή των μισθών. Οι παράγοντες παρουσιάζονται αυτοτελώς για κάθε επάγγελμα, αλλά και σταθμίζονται για την εκτίμηση ενός σύνθετου δείκτη δυναμισμού των επαγγελμάτων. Ο σύνθετος δείκτης που δημιουργήσε το ΕΙΕΑΔ λαμβάνει υπόψη του τις μεταβολές της απασχόλησης (συντελεστής στάθμισης στον σύνθετο δείκτη 50%), τις μεταβολές της ανεργίας (συντελεστής στάθμισης στον σύνθετο δείκτη 20%), τις μεταβολές στο μέσο μισθό (συντελεστής στάθμισης στον σύνθετο δείκτη 10%), τις μεταβολές στη τριτοβάθμια εκπαίδευση (συντελεστής στάθμισης στον σύνθετο δείκτη 10%) και τον δείκτη αναπλήρωσης (συντελεστής στάθμισης στον σύνθετο δείκτη 10%). Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του σύνθετου αυτού δείκτη, υψηλότερος δυναμισμός παρατηρείται στους πωλητές σε καταστήματα, στους υπαλλήλους γενικών καθηκόντων, στους επαγγελματίες του χρηματοοικονομικού και μαθηματικού κλάδου, στους σερβιτόρους, ελεγκτές και τεχνικούς πλοίων και αεροσκαφών και στους τεχνολόγους ελέγχου διαδικασίας.

Από την κλαδική ανάλυση που πραγματοποιήθηκε προέκυψε ότι ορισμένοι κλάδοι εμφανίζουν αρκετό δυναμισμό (ακόμα και την περίοδο της κρίσης), ορισμένοι άλλοι κλάδοι παρουσιάζουν μεγάλη μείωση (πολύ μεγαλύτερη της μέσης μείωσης της απασχόλησης) και ορισμένοι άλλοι χαρακτηρίζονται από σημαντικές αναδιαρθρώσεις καθώς σε ορισμένους υποκλάδους παρατηρείται αύξηση της απασχόλησης και σε άλλους μείωση.

Οι κλάδοι που εμφανίζουν τη μεγαλύτερη μείωση της απασχόλησης είναι εκείνοι που συνδέονται με τις κατασκευές. Φθίνουσα πορεία απασχόλησης χαρακτηρίζει επίσης τη δημόσια διοίκηση, κυρίως λόγω των μαζικών συνταξιοδοτήσεων των τελευταίων ετών. Επιμέρους κλάδοι της μεταποίησης όπως η κλωστοϋφαντουργία παρουσιάζουν επίσης φθίνουσα πορεία στην απασχόληση.

Οι κλάδοι του εμπορίου, της γεωργίας, της υγείας και της εκπαίδευσης εμφανίζουν μεικτή εικόνα καθώς ορισμένοι υποκλάδοι παρουσιάζουν αύξηση της απασχόλησης και άλλοι υποκλάδοι μείωση της απασχόλησης. Το συνολικό αποτέλεσμα αποτελεί συνέπεια των αναδιαρθρώσεων στους κλάδους αυτούς.

Ιδιαίτερα ενθαρρυντική αναφορικά με τη μεταβολή της απασχόλησης παρουσιάζεται η εικόνα ορισμένων κλάδων του πρωτογενούς τομέα (γεωργία και ζωική παραγωγή), του τουρισμού, της αποθήκευσης, των μεταφορών, των τηλεπικοινωνιών, και συγκεκριμένων υποκλάδων της μεταποίησης. Από δυναμισμό χαρακτηρίζονται οι κλάδοι της επεξεργασίας τροφίμων, ψαριών, οι υδατοκαλλιέργειες και η παραγωγή φαρμακευτικών προϊόντων. Οι πολυετείς καλλιέργειες αποτελούν έναν από τους δυναμικούς υποκλάδους της γεωργίας και έναν από τους δυναμικότερους υποκλάδους στο σύνολο της οικονομίας. Επιβεβαιώνεται για άλλη μια χρονιά ο δυναμισμός συγκεκριμένων υποκλάδων όπως της αρτοποιίας, της μεταποίησης τροφίμων και της παραγωγής βασικών φαρμακευτικών προϊόντων.

Αρχικά παρουσιάζεται ο δυναμισμός των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας σύμφωνα με τη γενικότερη κωδικοποίηση των επαγγελμάτων ΣΤΑΚΟΔ, την μονοψήφια κατηγοριοποίηση (Πίνακες 1-6). Στο παράρτημα παρουσιάζεται η ανάλυση του δυναμισμού των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας σε διψήφιο και τριψήφιο επίπεδο. Σε κάθε πίνακα παρουσιάζεται η συνολική απασχόληση το 2015, η μεταβολή της απασχόλησης στον κλάδο μεταξύ 2011 και 2015, η μεταβολή της απασχόλησης μεταξύ του 2014 και του 2015 καθώς και ο δείκτης δυναμισμού των κλάδων.

Πίνακας 6 Μονοψήφιοι κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας που παρουσιάζουν τον υψηλότερο και το μικρότερο δυναμισμό

ΥΨΗΛΟΤΕΡΟΣ	ΜΙΚΡΟΤΕΡΟΣ
Εμπόριο	Γεωργία
Τουρισμός	Κατασκευές
Μεταποίηση	Χρηματοοικονομικές δραστηριότητες
Επαγγελματικές δραστηριότητες	Ενημέρωση
Επιστημονικές δραστηριότητες	
Τεχνικές δραστηριότητες	

Πηγή: ΕΙΕΑΔ

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

Πίνακας 7 Διψήφιοι κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας που παρουσιάζουν τον υψηλότερο και το μικρότερο δυναμισμό

ΥΨΗΛΟΤΕΡΟΣ	ΜΙΚΡΟΤΕΡΟΣ
Λιανικό εμπόριο	Φυτική παραγωγή
Εστιατόρια	Ζωική παραγωγή
Βιομηχανία τροφίμων	Χονδρικό εμπόριο
Κατασκευή ειδών ένδυσης	Χερσαίες μεταφορές
Νομικές δραστηριότητες	
Λογιστικές δραστηριότητες	

Πηγή: ΕΙΕΑΔ

Πίνακας 8 Τριψήφιοι κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας που παρουσιάζουν τον υψηλότερο και το μικρότερο δυναμισμό

ΥΨΗΛΟΤΕΡΟΣ	ΜΙΚΡΟΤΕΡΟΣ
Πολυετείς καλλιέργειες	Καλλιέργειες μη πολυετών φυτών
Εστιατόρια	Χονδρικό εμπόριο τροφίμων
Δραστηριότητες λογιστικής	Ανώτερη εκπαίδευση
Κατασκευή ειδών ένδυσης	Ζωική παραγωγή
Προσχολική εκπαίδευση	Ξενοδοχεία
Κατεδαφίσεις	Ενσύρματες τηλεπικοινωνιακές δραστηριότητες
Παραγωγή ειδών αρτοποιίας	Παραγωγή φαρμακευτικών σκευασμάτων
Θαλάσσιες μεταφορές	

Πηγή: ΕΙΕΑΔ

3.2 Πανεπιστήμιο Πειραιά

Η επιστημονική ομάδα του Πανεπιστημίου Πειραιά, υπό τον καθηγητή Θεόδωρο Κατσανέβα, διενεργεί ετήσια κυλιόμενη έρευνα για τις προοπτικές της αγοράς εργασίας. Οι βασικές μεθοδολογικές αρχές που ακολουθούνται συμβαδίζουν με αυτές του τεστ επαγγελματικού προσανατολισμού Career Gate Test K.17, που διανέμεται από την ίδια ομάδα και αποτελεί συμπληρωματικό εργαλείο αυτού των επαγγελματικών προοπτικών.

Με την έρευνα αυτή γίνεται μία προσπάθεια να προσδιοριστούν οι τάσεις της αγοράς εργασίας και οι προοπτικές των επιμέρους επαγγελμάτων στο ορατό μέλλον. Με τον τρόπο αυτό επιδιώκεται να καλυφθεί η μη ύπαρξη, μέχρι σήμερα τουλάχιστον, ακριβών αριθμητικών υπολογισμών των προβλεπόμενων κενών θέσεων εργασίας ανά επάγγελμα, που οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην έλλειψη επαρκών στατιστικών στοιχείων.

Η μεθοδολογία που ακολουθείται λαμβάνει υπόψη της τα διεθνή δεδομένα, την ελληνική πραγματικότητα και τα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία. Όσον αφορά τις προβλέψεις, στο μεσοδιάστημα μιας δεκαετίας και εφόσον δε μεσολαβήσουν ακραία γεγονότα, μπορεί να υπάρξουν οριακές διαφοροποιήσεις που όμως δεν αλλοιώνουν τις γενικότερες τάσεις και προοπτικές της αγοράς εργασίας.

Βασική έννοια που χρησιμοποιείται στις αναλύσεις του πανεπιστημίου Πειραιά αποτελεί αυτή του ισοζυγίου ζήτησης και προσφοράς επαγγελμάτων (balance of demand and supply of professions), με την οποία προσδιορίζεται η θετική ή αρνητική προοπτική ενός επαγγέλματος. Αν για ένα επάγγελμα προβλέπεται ότι για τα επόμενα χρόνια θα ζητούνται περισσότερες θέσεις εργασίας από τις αντίστοιχες προσφερόμενες, τότε το ισοζύγιο για το επάγγελμα αυτό είναι θετικό (υπερβάλλουσα ζήτηση εργασίας). Αν, αντίθετα, οι ζητούμενες θέσεις εργασίας προβλέπεται να είναι λιγότερες από τις προσφερόμενες, τότε το ισοζύγιο είναι αρνητικό (υπερβάλλουσα προσφορά εργασίας) (Κατσανέβας, 1997).

Παρόλο που για την απεικόνιση των προοπτικών του ισοζυγίου επαγγελμάτων μπορούν και έχουν χρησιμοποιηθεί διάφοροι τρόποι απεικόνισης στις διαφορετικές εκδόσεις, για λόγους εναρμόνισης με τα διεθνή δεδομένα στις τελευταίες εκδόσεις έχει υιοθετηθεί η κλίμακα μέτρησης των επαγγελματικών προοπτικών σε τρεις βαθμίδες:

- Επάγγελμα με πολύ θετικές προοπτικές ●●●
- Επάγγελμα με θετικές προοπτικές ●●
- Επάγγελμα με περιορισμένες προοπτικές ●

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

Ένα ιδιαίτερης πολυπλοκότητας ζήτημα που σχετίζεται με τη μεθοδολογία της έρευνας είναι αυτό της στατιστικής ταξινόμησης των επαγγελμάτων, της ομαδοποίησής τους, δηλαδή, σε κατηγορίες και υποκατηγορίες. Έχουν γίνει πολύχρονες προσπάθειες δημιουργίας ενός σύγχρονου και εύχρηστου μοντέλου ομαδοποίησης και ταξινόμησης επαγγελμάτων. Η ΕΣΥΕ (Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος), για λόγους ενιαίας στατιστικής ταξινόμησης, αλλά και ανάλυσης των σχετικών δεδομένων, χρησιμοποιεί την αναθεωρημένη ΣΤΕΠ-92 (Στατιστική Ταξινόμηση Επαγγελμάτων), η οποία στηρίζεται στις αντίστοιχες ταξινομήσεις του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας ISCO. Κύριος σκοπός της ΣΤΕΠ-92 είναι να καλύψει τις ανάγκες απογραφών και άλλων ερευνών που διενεργούνται, ώστε να υπάρχει δυνατότητα στατιστικών συγκρίσεων σε διεθνές επίπεδο. Επίσης, η ΕΣΥΕ χρησιμοποιεί τη ΣΤΑΚΟΔ-91 (Στατιστική Ταξινόμηση των Κλάδων Οικονομικής Δραστηριότητας). Η τελευταία στηρίχτηκε στη Διεθνή Τυποποιημένη Ταξινόμηση των Οικονομικών Δραστηριοτήτων ISIC του Γραφείου Στατιστικής του ΟΗΕ καθώς και στην ταξινόμηση NACE της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ένα ακόμη πρόβλημα μεθοδολογίας που συναντάται και απασχολεί και διεθνώς τους ερευνητές είναι η ταξινόμηση και αντιστοίχιση των επαγγελμάτων ανάλογα με τις βαθμίδες εκπαίδευσης και εμπειρίας, διότι συχνά παρατηρείται διαφοροποίηση των προοπτικών σε κάποιο επάγγελμα, ανάλογα με τη βαθμίδα εκπαίδευσης. Για τις ανάγκες της έρευνας του πανεπιστημίου Πειραιά ακολουθήθηκε κάθετη κατηγοριοποίηση, ανάλογα με τις βαθμίδες εκπαίδευσης που ισχύουν στην ελληνική πραγματικότητα:

- 1η Βαθμίδα Απόφοιτοι ΑΕΙ
- 2η Βαθμίδα Απόφοιτοι ΤΕΙ
- 3η Βαθμίδα Απόφοιτοι ΙΕΚ
- 4η Βαθμίδα Απόφοιτοι ΤΕΕ, σχολών ΟΑΕΔ κτλ.
- 5η Βαθμίδα Εμπειρικοί ή από διάφορες βαθμίδες σπουδών

Είναι ευνόητο ότι υπάρχει η δυνατότητα μετακίνησης ενός επαγγελματία από μια βαθμίδα σε άλλη υψηλότερης κλίμακας, ανάλογα με την κατά περίπτωση εκπλήρωση των προϋποθέσεων εκπαίδευσης και εμπειρίας.

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

Τα αποτελέσματα της πιο πρόσφατης μελέτης της παρουσιάστηκαν τον Μάρτιο του 2016. Στους πίνακες της έρευνας του ισοζυγίου επαγγελμάτων συμπεριλήφθηκαν περίπου 700 επαγγέλματα, ομαδοποιημένα σε 17 μεγάλες επαγγελματικές κατηγορίες, με βασικό κριτήριο την παρουσία τους στη σύγχρονη πραγματικότητα της ελληνικής αγοράς εργασίας.

Τα βασικά συμπεράσματα της έρευνας ανά επαγγελματική κατηγορία συνοψίζονται παρακάτω:

1. Στον πρωτογενή ή γεωργικό τομέα, οι γεωπόνοι εμφανίζουν θετικό ισοζύγιο και ειδικότερα στην περίπτωση που έχουν αποκτήσει γνώσεις για σύγχρονες, εναλλακτικές καλλιέργειες και μεθόδους. Οι γεωλόγοι και οι μεταλλειολόγοι, εμφανίζουν επίσης θετικές προοπτικές ειδικότερα σε απομακρυσμένες περιοχές. Οι κτηνίατροι έχουν εξαιρετικές προοπτικές, όπως και οι ζωοτεχνικοί, οι ποτοποιοί κλπ. Γενικότερα, η επιστροφή στη γη και στη θάλασσα αποτελεί μία σημαντική διέξοδο με καλές επαγγελματικές προοπτικές.
2. Τα κατασκευαστικά επαγγέλματα παρουσιάζουν σοβαρό πρόβλημα απορρόφησης στην αγορά εργασίας κατά την τρέχουσα περίοδο, λόγω της μεγάλης συρρίκνωσης της κατασκευαστικής δραστηριότητας που έχει πληγεί περισσότερο από όλους τους κλάδους από την οικονομική κρίση. Αυτό αφορά ιδιαίτερα τους αρχιτέκτονες, τους πολιτικούς μηχανικούς αλλά και τους υδραυλικούς, ηλεκτρολόγους, κλπ.
3. Στη χημεία και στους συγγενείς κλάδους, η κατάσταση για τους χημικούς, τους βιολόγους, τους φαρμακοποιούς, χειροτερεύει, έχοντας επηρεαστεί σοβαρά από την κρίση, ενώ και οι μακροπρόθεσμες προοπτικές τους δεν είναι ιδιαίτερα καλές.
4. Η πληροφορική και οι τηλεπικοινωνίες θεωρούνται οι λεωφόροι του μέλλοντος και αυτό αντανακλάται στην αγορά εργασίας. Άτομα με ισχυρές γνώσεις και συνεχή ανανέωση των γνώσεων στους διάφορους τομείς της πληροφορικής και του διαδικτύου, έχουν διασφαλισμένο επαγγελματικό μέλλον.

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

5. Ο κλάδος των οικονομικών επαγγελμάτων, κατά την τρέχουσα περίοδο, παρουσιάζει προβλήματα στην άμεση απορρόφηση αποφοίτων του κλάδου. Υψηλή απορροφητικότητα διατηρούν οι λογιστές και οι φοροτεχνικοί. Πολλές νέες θέσεις εργασίας διαφαίνεται να υπάρχουν στον κλάδο των Ορκωτών Ελεγκτών. Τα επαγγέλματα του χρηματιστή, και του εκτελωνιστή, συνεχίζουν να έχουν αρνητικές προοπτικές, ενώ επίσης σημαντική κόπωση εμφανίζει η απορροφητικότητα των ασφαλιστών και ακόμη μεγαλύτερη των τραπεζικών υπαλλήλων.

6. Ο τομέας του εμπορίου και των δημοσίων σχέσεων, διατηρεί μέτρια απορροφητικότητα. Το ισοζύγιο για εκπαιδευμένα και έμπειρα στελέχη δημοσίων σχέσεων συνεχίζει να είναι αρκετά μακροπρόθεσμα ικανοποιητικό.

7. Στα νομικά επαγγέλματα, η δικηγορία παρουσιάζει ακόμα υψηλότερο κορεσμό από παλαιότερα. Σχετικά καλύτερη είναι η κατάσταση στους τομείς του εμπορικού, του ναυτιλιακού, του ευρωπαϊκού δικαίου, καθώς στις εφαρμογές των νέων τεχνολογιών.

8. Τα επαγγέλματα των μεταφορών και τις ναυτιλίας εμφανίζουν θετικές προοπτικές, παρ' όλη την πρόσφατη διεθνή οικονομική κρίση λόγω της αλματώδους αύξησης των καυσίμων και της διεθνούς οικονομικής κάμψης που πλήττει άμεσα τουριστικούς προορισμούς όπως η Ελλάδα. Ειδικότερα το ισοζύγιο των πιλότων και των ιπτάμενων φροντιστών, παρουσιάζει περαιτέρω σημάδια κορεσμού. Οι εμποροπλοίαρχοι και οι μηχανικοί του εμπορικού ναυτικού, εμφανίζουν τις καλύτερες δυνατές προοπτικές.

9. Τα τουριστικά επαγγέλματα διατηρούν τη θετική προοπτική τους, αν και έχουν επηρεαστεί σημαντικά από την κρίση. Τα επισιτιστικά επαγγέλματα και ειδικότερα ο μάγειρας και ο ζαχαροπλάστης διατηρούν την ικανοποιητική απορροφητικότητά τους στην αγορά εργασίας.

10. Τα αθλητικά επαγγέλματα παρουσιάζουν μια αμφίρροπη εικόνα.

11. Η κατάσταση στον κλάδο των μαζικών μέσων επικοινωνίας και ειδικότερα της δημοσιογραφίας είναι δυσοίωνη.

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

12. Σε όλους των κλάδους των καλών τεχνών, η εικόνα διατηρείται έντονα αρνητική. Αυτό αφορά ιδιαίτερα τους ηθοποιούς, τους σκηνοθέτες, τους σκηνογράφους, και λιγότερο τους χορευτές και τους μουσικούς, οι οποίοι μπορούν να βρουν κάποια περιοδική απασχόληση. Επαγγέλματα όπως οι τεχνολόγοι μουσικής και οι τεχνολόγοι γραφικών τεχνών, έχουν αντίθετα σχετικά καλύτερες επαγγελματικές προοπτικές.

13. Στον ευρύτερο κλάδο της υγείας και πρόνοιας, οι προοπτικές επαγγελματικής αποκατάστασης των γιατρών χειροτερεύει ακόμα περισσότερο, χωρίς να διαφαίνονται σημάδια ανάκαμψης σε σχετικά μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Από τους επιμέρους ιατρικές ειδικεύσεις, σχετικά καλύτερη είναι η κατάσταση στην περίπτωση των ψυχιάτρων, των πλαστικών χειρουργών, των ακτινολόγων και των ασχολούμενων με εφαρμογές υψηλής τεχνολογίας. Ιδιαίτερα αρνητική είναι επίσης η περίπτωση των οδοντιάτρων, όπου σχετικά καλύτερη εικόνα εμφανίζουν οι σύγχρονες ειδικότητες των γναθοχειρουργών, των ορθοδοντικών και των οδοντιάτρων προσθετικής οδόντων. Τα περισσότερα άλλα επαγγέλματα υγείας και πρόνοιας, όπως των νοσηλευτών, των νοσοκόμων, των τεχνολόγων-ακτινολόγων και ιατρικών μηχανημάτων, των κοινωνικών λειτουργών, των αισθητικών, συνεχίζουν να έχουν ικανοποιητικές εργασιακές προοπτικές.

14. Στους τομείς της εκπαίδευσης και των θεωρητικών επιστημών, τα παιδαγωγικά επαγγέλματα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που συνδέονται με θεωρητικές σπουδές, όπως η φιλοσοφία, η φιλολογία, η θεολογία, η ιστορία, η αρχαιολογία, έχουν, όπως και παλιότερα, πολύ αρνητικές προοπτικές. Αρνητικές αν και με λιγότερη οξύτητα εμφανίζονται οι προοπτικές για τα επαγγέλματα που συνδέονται με την κοινωνιολογία, τις διεθνείς σπουδές, τις πολιτικές επιστήμες, την εθνολογία, τη γεωγραφία.

Το ισοζύγιο για τους εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, εμφανιζόταν μέχρι πρόσφατα ικανοποιητική λόγω της απορρόφησης μεγάλου αριθμού αποφοίτων από τις συναφείς σχολές, ύστερα από τη δημιουργία των ολοήμερων σχολείων. Η κατάσταση αυτή όμως αντιστράφηκε σταδιακά στα επόμενα χρόνια. Στο συναφή κλάδο σπουδών, ένα επάγγελμα με ειδικές απαιτήσεις και γνώσεις, που εμφανίζει σχετικά ικανοποιητική επαγγελματική απορροφητικότητα είναι των ειδικών παιδαγωγών για ΑΜΕΑ. Οι επαγγελματικές προοπτικές των νηπιαγωγών είναι πολύ αρνητική, με ζοφερές προβλέψεις για το μέλλον.

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

15. Η εικόνα για τους μαθηματικούς και τους φυσικούς είναι θετική με δεδομένο ότι οι ειδικότητες αυτές έχουν ευκαιρίες εργασιακής διεξόδου σε διάφορους κλάδους, εκτός απ' αυτόν της εκπαίδευσης, όπου υπάρχει μεγάλος κορεσμός.

16. Στις στρατιωτικές και αστυνομικές σχολές επικρατεί η σιγουριά της μονιμότητας που διασφαλίζει η αποφοίτησή τους απ' αυτές. Ωστόσο, αποτελεί πρόβλημα όταν δε συνοδεύεται από ομαλό ταίριασμα της προσωπικότητας με τα συγκεκριμένα επαγγέλματα.

17. Τα εκκλησιαστικά επαγγέλματα μπορούν να κατηγοριοποιηθούν σε δύο ειδικές περιπτώσεις. Στους απόφοιτους θεολογικών σχολών που έχουν σοβαρό πρόβλημα επαγγελματικής αποκατάστασης και στους νέους άρρενες που ακολουθούν το ιερατικό επάγγελμα το οποίο διασφαλίζει εργασιακή μονιμότητα.

Στο παράρτημα παρουσιάζονται αναλυτικά οι επιλογές επαγγελμάτων με θετικές ή αρνητικές προοπτικές στην αγορά εργασίας τα επόμενα 5-10 χρόνια, σύμφωνα με την ετήσια κυλιόμενη έρευνα του μοντέλου του «Ισοζυγίου της ζήτησης και προσφοράς επαγγελμάτων».

3.3 Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Έρευνα σχετικά με τις προοπτικές των κλάδων δραστηριότητας και των επαγγελμάτων της ελληνικής οικονομίας γίνονται και από το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών σε συνεργασία με το φορέα In Deep Analysis. Η τελευταία έρευνα δημοσιεύτηκε το Δεκέμβριο του 2014 υπό τη μορφή βιβλίου με τίτλο “The Rebirth of the Greek labor market: Building Toward 2020 After the Global Financial Meltdown”. Συγκεκριμένα, προσδιορίζονται τα επαγγέλματα και οι κλάδοι της οικονομίας με τις μεγαλύτερες απώλειες σε θέσεις εργασίας, καθώς και αυτοί για τους οποίους αναμένεται μια θετική τάση, μέχρι το 2020, με την ανάλυση να περιλαμβάνει 64 κλάδους της οικονομίας και 123 διαφορετικές επαγγελματικές κατηγορίες.

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

Για τους σκοπούς της ανάλυσης, αναπτύχθηκε ένα μακρο-οικονομετρικό μοντέλο για την ελληνική οικονομία. Πρόκειται για ένα ιδιαίτερα ευέλικτο μοντέλο, όσον αφορά στα συμπεράσματα πολιτικής που προκύπτουν, το οποίο παρέχει προβλέψεις για την περίοδο 2014 - 2020, σε τρία σενάρια (βασικό, αισιόδοξο και απαισιόδοξο). Για το σκοπό της έρευνας αναλύθηκε ο δυναμισμός της ελληνικής οικονομίας και πιο συγκεκριμένα προσδιορίστηκαν οι δυναμικοί κλάδοι, οι οποίοι αναμένεται να επικρατήσουν, από πλευράς απασχολησιμότητας του εργατικού δυναμικού, την επόμενη πενταετία στην ελληνική οικονομία. Στη συνέχεια χρησιμοποιώντας τις εκτιμήσεις που προέκυψαν από το μακρο-οικονομετρικό μοντέλο, πραγματοποιήθηκε μια ανάλυση εισροών-εκροών για κάθε ένα από τα τρία σενάρια, προκειμένου να διερευνηθούν και να προσδιορισθούν οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης για το σύνολο της απασχόλησης και για τον αριθμό των εργαζομένων ανά επαγγελματική κατηγορία και ανά κλάδο της οικονομίας.

Η ανάλυση που έγινε αφορά στα εξής τρία σενάρια:

- α) Το βασικό σενάριο, αυτό δηλαδή που θεωρείται ως το περισσότερο πιθανό για να συμβεί και βασίζεται στις περισσότερες πιθανές εξελίξεις των εξωγενών μεταβλητών του μοντέλου.
- β) Το αισιόδοξο σενάριο έχει ως αφετηρία το βασικό σενάριο, με μια θετική για την οικονομία μεταβολή κατά 5% σε όλες τις βασικές εξωγενείς μεταβλητές.
- γ) Το απαισιόδοξο σενάριο έχει και αυτό ως αφετηρία το βασικό σενάριο, με μια αρνητική για την οικονομία μεταβολή κατά 2% σε όλες τις εξωγενείς μεταβλητές, ενώ δε λαμβάνει υπόψη του αναφορές σε επενδύσεις.

Η αναμενόμενη εξέλιξη της απασχόλησης γίνεται:

- α) ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας
- β) ανά επάγγελμα

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας στο βασικό σενάριο, η συνολική απασχόληση δεν αναμένεται να μεταβληθεί σημαντικά μέχρι το 2020, καθώς η αύξηση είναι περίπου 0,02% ετησίως. Ωστόσο, παρά τη σχετική στασιμότητα στον αριθμό του εργατικού δυναμικού, παρατηρούνται σημαντικές μεταβολές μεταξύ των επιμέρους κλάδων της οικονομίας. Έτσι, κάθε κλάδος εμφανίζει διαφορετική εικόνα στις μεταβολές της απασχόλησης.

Οι κλάδοι που θα εμφανίσουν τη μεγαλύτερη ανάκαμψη στην αγορά εργασίας τα επόμενα χρόνια είναι αυτοί των κατασκευών υλικών αγαθών, των καταλυμάτων και δραστηριοτήτων υπηρεσιών εστίασης, της φυτικής και ζωικής παραγωγής, των δραστηριοτήτων σχετιζόμενων με την ανθρώπινη υγεία, των δραστηριοτήτων βοήθειας κατ' οίκον και κοινωνικής μέριμνας, των αποθηκευτικών και μεταφορικών δραστηριοτήτων, των πλωτών μεταφορών και της παραγωγής βασικών μετάλλων.

Στον αντίποδα, οι κλάδοι που θα σημειώσουν κάμψη μέχρι το 2020 σε όρους απασχόλησης είναι το εμπόριο, ενώ ακολουθεί η δημόσια διοίκηση και άμυνα, η παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, ειδών ενδυμασίας και δερμάτινων ειδών και οι νομικές και λογιστικές δραστηριότητες. Όλοι αυτοί οι τομείς, οι οποίοι χαρακτηρίστηκαν από ανάπτυξη στην προ κρίσης εποχή, αναμένεται να σημειώσουν κάμψη μέχρι το 2020.

Αναφορικά με τις προοπτικές των επαγγελματιών ανά ειδικότητα, αναμένεται μια σχετικά σημαντική αύξηση στη ζήτηση για:

- ειδικευμένους τεχνίτες,
- απασχολούμενους στον πρωτογενή τομέα παραγωγής (γεωργοί, κτηνοτρόφοι, αλιείς κτλ.),
- απασχολούμενους στην παροχή προσωπικών υπηρεσιών,
- τεχνικούς και επαγγελματίες του τομέα της υγείας
- απασχολούμενους στην παροχή ατομικής φροντίδας

Αντίθετα, η μεγαλύτερη κάμψη της απασχόλησης αναμένεται στους:

- πωλητές
- τεχνίτες επεξεργασίας ξύλου και ειδών ένδυσης
- απασχολούμενους στην παροχή υπηρεσιών προστασίας

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

Επίσης στην έρευνα, οι προβλέψεις για επαγγέλματα σημαντικών κλάδων της ελληνικής οικονομίας όπως είναι αυτοί της εκπαίδευσης, της ιατρικής, της νοσηλευτικής, του πολιτισμού, του περιβάλλοντος και της πληροφορικής, αναμένονται θετικές προοπτικές, ιδιαίτερα μετά το 2016. Πρόκειται για κλάδους οι οποίοι αναμένεται να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στο μέλλον αφού είναι νευραλγικοί για τη λειτουργία της ελληνικής οικονομίας και είναι κλάδοι που θα απασχολήσουν τις οικονομίες σε παγκόσμιο επίπεδο (τέταρτο κύμα βιομηχανικής επανάστασης).

Αναλυτικά, οι πίνακες με τις προβλέψεις που αναφέρθηκαν παραπάνω, παρουσιάζονται στο παράρτημα.

3.4 Ιδιωτικοί φορείς

Αριστερές εταιρείες ανθρώπινου δυναμικού προχωρούν στην έκδοση μελετών και εκθέσεων που αφορούν μεγέθη της αγοράς εργασίας και των προοπτικών των επαγγελμάτων. Παρακάτω θα γίνει αναφορά στη μελέτη της Manpower Group, διεθνούς εταιρείας ανθρώπινου δυναμικού με ιστορία 70 χρόνων. Κάθε εταιρεία χρησιμοποιεί τους δικούς της δείκτες και μοντέλα, ωστόσο δεν είναι δυνατό να γίνει αναφορά σε όλες.

Η Έρευνα της Manpower για τις Προοπτικές Απασχόλησης διεξάγεται κάθε τρίμηνο και καταγράφει τις προθέσεις των εργοδοτών να αυξήσουν ή να μειώσουν τον αριθμό των ατόμων που απασχολούν στην επιχείρησή τους, κατά τη διάρκεια του επόμενου τριμήνου. Αφορά τα σχέδια προσλήψεων των εργοδοτών και διεξάγεται για περισσότερο από 50 χρόνια. Πρόσφατα η εταιρεία έδωσε στη δημοσιότητα την έρευνα που αφορά τις προοπτικές απασχόλησης στην Ελλάδα για το τρίτο τρίμηνο του 2016.

Για την εκτίμηση των επαγγελματικών προοπτικών, η εταιρεία χρησιμοποίησε ένα δείκτη, ο οποίος υπολογίζεται όταν από το ποσοστό των εργοδοτών που αναμένουν αύξηση της απασχόλησης αφαιρεθεί το ποσοστό των εργοδοτών που αναμένουν μείωση αυτής κατά το επόμενο τρίμηνο. Το αποτέλεσμα που προέκυψε από αυτόν τον υπολογισμό αντικατοπτρίζει τις συνολικές προοπτικές απασχόλησης. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε μέσω συνεντεύξεων σε αντιπροσωπευτικό δείγμα 750 εργοδοτών. Οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να απαντήσουν στην ερώτηση «Ποια πιστεύετε ότι θα είναι η μεταβολή στο συνολικό αριθμό των ατόμων που απασχολούνται στον οργανισμό σας, στην περιοχή ευθύνης σας, κατά τους τρεις επόμενους μήνες, μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου 2016, σε σχέση με το τρέχον τρίμηνο;»

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της πιο πρόσφατης έρευνας, οι προθέσεις προσλήψεων των εργοδοτών στην Ελλάδα, για το τρίμηνο Απριλίου - Ιουνίου 2016, είναι αισιόδοξες, με τις συνολικές προοπτικές απασχόλησης να διαμορφώνονται στο +5%. Παρέμειναν σχετικά σταθερές για δεύτερο διαδοχικό τρίμηνο, αλλά αποδυναμωμένες κατά 4 ποσοστιαίες μονάδες συγκριτικά με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους. Οι προθέσεις προσλήψεων αυξήθηκαν σε επτά από τους εννέα τομείς οικονομικής δραστηριότητας.

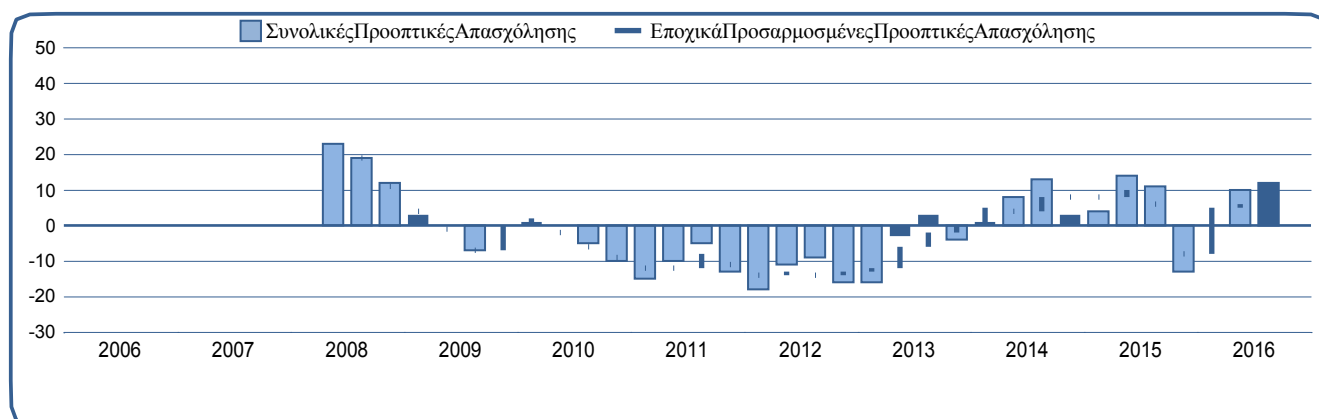
Οι καλύτερες προοπτικές καταγράφηκαν στον τομέα των Χρηματοοικονομικών, Ασφαλειών, Ακίνητης Περιουσίας και Παροχής Υπηρεσιών προς Επιχειρήσεις με συνολικές προοπτικές απασχόλησης της τάξης του +13%. Στον τομέα της Γεωργίας οι προοπτικές διαμορφώθηκαν στην τάξη του +10%, ενώ οι Προοπτικές ανέρχονται σε +7% και +6% στους τομείς του Εμπορίου (Χονδρική & Λιανική) και της Μεταποίησης, αντίστοιχα. Οι εργοδότες σε δύο τομείς, στον τομέα των Κατασκευών και στον τομέα του Ηλεκτρισμού, Φυσικού Αερίου και Ύδρευσης ανέφεραν αρνητικές προοπτικές, της τάξης του -8%.

Πίνακας 9 Διψήφιοι κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας που παρουσιάζουν τον υψηλότερο και το μικρότερο δυναμισμό

Κλάδοι	Συνολικές Προοπτικές Απασχόλησης	Σύγκριση με αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους
Γεωργία	+11%	+15 ποσοστιαίες μονάδες
Δημόσιος Τομέας & Κοινωνικές Υπηρεσίες	+8%	+8 ποσοστιαίες μονάδες
Εμπόριο (Χονδρική & Λιανική)	+7%	-3 ποσοστιαίες μονάδες
Ηλεκτρισμός, Φυσικό Αέριο & Ύδρευση	-2%	+4 ποσοστιαίες μονάδες
Κατασκευές	-12%	-15 ποσοστιαίες μονάδες
Μεταποίηση	+6%	0 ποσοστιαίες μονάδες
Μεταφορές & Επικοινωνίες	+13%	+8 ποσοστιαίες μονάδες
Τουρισμός	+3%	-8 ποσοστιαίες μονάδες
Χρηματοοικονομικά, Ασφάλειες, Ακίνητη Περιουσία και Παροχή Υπηρεσιών προς Επιχειρήσεις	+13%	-3 ποσοστιαίες μονάδες

Πηγή: Manpower Group

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.



Πηγή: Manpower Group

Διάγραμμα 5 Συνολικές προοπτικές απασχόλησης, Ελλάδα. 2006-2016

3.5 Άλλοι φορείς – συνοπτική παρουσίαση

Το Παρατηρητήριο Οικονομικών και Κοινωνικών Εξελίξεων του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ αποτελεί έναν χώρο έρευνας και δράσης. Στόχος του είναι να προσφέρει επιστημονικά τεκμηριωμένες αναλύσεις για μια σειρά κοινωνικών και οικονομικών ζητημάτων που βρίσκονται στο επίκεντρο της τρέχουσας συγκυρίας και που έχουν άμεση σχέση με τον κόσμο της εργασίας. Το Παρατηρητήριο είναι σημείο συνάντησης και δημιουργικού διαλόγου πληθώρας ερευνητών, με απώτερο στόχο την ανάδειξη διαστάσεων των σύγχρονων οικονομικών και κοινωνικών φαινομένων που έχουν ιδιαίτερη αξία για την οπτική των εργαζομένων και των συνδικάτων.

Το Παρατηρητήριο Οικονομικών και Κοινωνικών Εξελίξεων του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ οργανώνεται στις ακόλουθες 3 ερευνητικές μονάδες:

- Μονάδα Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Οικονομικού Μετασχηματισμού
- Μονάδα Κοινωνικής Πολιτικής, Φτώχειας και Ανισοτήτων
- Μονάδα Απασχόλησης και Εργασιακών Σχέσεων

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

Ανά τακτά χρονικά διαστήματα προχωρά στην έκδοση μελετών (studies), εμπεριστατωμένων δηλαδή επιστημονικών αναλύσεων θεωρητικών και εμπειρικών ζητημάτων που εμπίπτουν στα ερευνητικά πεδία των μονάδων του Παρατηρητηρίου. Οι μελέτες αυτές αφορούν γενικά ζητήματα εργασιακού ενδιαφέροντος (π.χ. «Οικονομική κρίση, ευέλικτες μορφές απασχόλησης και παραγωγικότητα στους κλάδους της ελληνικής οικονομίας» (2015), «Η εξέλιξη της παραγωγικότητας και οι επιπτώσεις στην ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας» (2015)). Άλλες μελέτες όπως «Οι αναπτυξιακές δυνατότητες του αγροτοτροφικού συστήματος στην Ελλάδα» (2015) γίνονται για συγκεκριμένους κλάδους της ελληνικής οικονομίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ

Οι μελέτες των προοπτικών των επαγγεμάτων αποτελούν ιδιαίτερα διαδεδομένο θεσμό σε διεθνές επίπεδο και απαραίτητο εργαλείο της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας. Υπάρχει πρόβλεψη για τη συστηματική διενέργειά τους τόσο από κρατικούς φορείς όσο και από πανεπιστημιακά και ερευνητικά ιδρύματα. Μάλιστα, σε αρκετά πανεπιστήμια υπάρχουν εξειδικευμένα κέντρα μελέτης θεμάτων γύρω από την αγορά εργασίας και τις εργασιακές σχέσεις (π.χ. Centre for Labour Market Studies –University of Leicester, Centre for European Labour Market Research - University of Aberdeen). Κάθε χρόνο δημοσιεύονται πλήθος μελετών και άρθρων που αφορούν τόσο προβλέψεις διαφόρων μεγεθών σχετικών με την αγορά εργασίας και τα επαγγέλματα όσο και την εκ των υστέρων αποτίμηση της αποτελεσματικότητας και εγκυρότητας των μοντέλων. Η αποτελεσματικότητα των μοντέλων αυτών επιδιώκεται μέσω της ελαχιστοποίηση των σφαλμάτων πρόβλεψης. Παρακάτω γίνεται αναφορά σε κάποιες από τις πιο γνωστές και συχνά αναφερόμενες διεθνείς πρακτικές καθώς και σε βασικά ευρήματα και συμπεράσματα αυτών σχετικά με την αγορά εργασίας.

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

4.1 Ηνωμένες Πολιτείες

Στην Αμερική ο θεσμός των επαγγελματιικών προβλέψεων είναι ιδιαίτερα διαδεδομένος και εφαρμόζεται εδώ και σχεδόν 60 χρόνια. Οι μελέτες γίνονται τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο πολιτειών. Σε εθνικό επίπεδο, υπεύθυνο για το πρόγραμμα EP (employment projections) είναι το Bureau of Labor Statistics (BLS) που αποτελεί μονάδα του Υπουργείου Εργασίας των Ηνωμένων Πολιτειών. Κάθε μήνα περίπου 60.000 αντιπροσωπευτικά νοικοκυριά απαντούν σε ερωτήσεις σχετικά με την κατάσταση απασχόλησης στην οποία βρίσκονται. Η έρευνα αφορά νοικοκυριά και όχι μεμονωμένα άτομα.

Οι επαγγελματικές προοπτικές για την απασχόληση γίνονται σε οριζόντια δεκαετίας και περιλαμβάνουν πληροφορίες για την απασχόληση ανά κλάδο και επάγγελμα, για το μέγεθος του εργατικού δυναμικού και για την οικονομική ανάπτυξη συνολικά. Επικαιροποιούνται κάθε 2 έτη και χρησιμοποιούνται ευρέως στη συμβουλευτική σταδιοδρομίας και στο σχεδιασμό προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης. Απευθύνονται σε όσους εισέρχονται στην αγορά εργασίας, όσους επιθυμούν να αλλάξουν σταδιοδρομία ή να συνεχίσουν σε περαιτέρω βαθμίδες εκπαίδευσης και κατάρτισης. Κάθε δύο έτη το BLS εκδίδει το Occupational Outlook Handbook, το οποίο περιλαμβάνει πληροφορίες γύρω από τη φύση και τις συνθήκες εργασίας, για κάθε επάγγελμα, την κατάρτιση και εκπαίδευση που απαιτείται καθώς και τις αποδοχές και τις προοπτικές απασχόλησης για 329 επαγγελματικά προφίλ στις Ηνωμένες Πολιτείες. Τα δεδομένα παρουσιάζονται τόσο σε πίνακες όσο και σε συνοπτικά γραφήματα.

Για την υλοποίηση των προβλέψεων του Bureau of Labor Statistics για την απασχόληση ανά κλάδο και επαγγελματική απασχόληση ακολουθείται μία σειρά από έξι αλληλένδετα βήματα, καθένα από τα οποία βασίζεται σε μία διαφορετική διαδικασία ή μοντέλο και παραδοχές. Τα μεγέθη που μελετώνται σε κάθε βήμα, είναι: το εργατικό δυναμικό, η συναθροιστική οικονομία, η τελική ζήτηση (ΑΕΠ) ανά κλάδο κατανάλωσης και προϊόν, το συνολικό παραγόμενο προϊόν της οικονομίας, η απασχόληση ανά κλάδο και η απασχόληση και νέες θέσεις εργασίας ανά επάγγελμα. Τα αποτελέσματα κάθε βήματος αποτελούν βασικό εργαλείο για τα επόμενα βήματα και η ακολουθία αυτών των βημάτων μπορεί να επαναληφθεί πολλές φορές για να καταστεί δυνατή η ανατροφοδότηση και να εξασφαλιστεί η συνέπεια.

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

Βασικό εργαλείο των μελετών των επαγγελματιών προβλέψεων του BLS είναι ένα μοντέλο εισροών-εκροών σταθερών συντελεστών που αφορά το σύνολο της οικονομίας. Το μοντέλο αυτό βασίζεται σε κάποιες αρχικές προβλέψεις για τον προσδιορισμό των κύριων προσδιοριστικών παραγόντων της τελικής κατανάλωσης και στη συνέχεια χρησιμοποιεί πίνακες εισροών-εκροών για να αποδώσει την προβλεπόμενη αύξηση της τελικής ζήτησης σε αυξήσεις του παραγόμενου προϊόντος ανά βιομηχανία. Όπως αναφέρει στον οδηγό του, το αναμενόμενο παραγόμενο προϊόν μεταφράζεται σε αναμενόμενα επίπεδα της απασχόλησης κατά κλάδο, με τη χρήση ανεξάρτητων προβλέψεων για την αύξηση της παραγωγικότητας ανά τομέα. Στο τελικό στάδιο χρησιμοποιεί συντελεστές που συσχετίζουν την απασχόληση ανά επάγγελμα με την απασχόληση ανά βιομηχανία ώστε να προβλέψει τις μελλοντικές ανάγκες σε απασχόληση που συνδέονται με την αύξηση ή μείωση της απασχόλησης στον εν λόγω κλάδο.

Η πιο πρόσφατη μελέτη εκδόθηκε στις 8 Δεκεμβρίου 2015, έχει τίτλο «Employment projections: 2014 – 2024» και περιλαμβάνει πίνακες με:

- Τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό ανά ηλικία, φύλο, φυλή και εθνικότητα για τα έτη 1994, 2004, 2014 καθώς και την πρόβλεψη για το 2024
- Την απασχόληση ανά κλάδο της βιομηχανίας.
- Τους κλάδους με τη μεγαλύτερη αύξηση και τη μεγαλύτερη μείωση μισθών και ημερομισθίων
- Τον αριθμό εργαζομένων ανά ομάδα απασχόλησης για το 2014 και την πρόβλεψη για το 2024
- Τα ταχύτερα αναπτυσσόμενα επαγγέλματα για το διάστημα 2014- 2024
- Τα επαγγέλματα που παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη αύξηση στις θέσεις εργασίας για το διάστημα 2014- 2024

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

Σύμφωνα με τα ευρήματα αυτής της έρευνας του BLS τα επαγγέλματα στον κλάδο της υγείας είναι αυτά που αναμένεται να έχουν την ταχύτερο ρυθμό αύξησης της απασχόλησης και να παρουσιάσουν τη μεγαλύτερη αύξηση σε θέσεις εργασίας μεταξύ 2014 και 2024. Εξαιτίας της αύξησης του ποσοστού του πληθυσμού που ανήκει σε ομάδες μεγαλύτερης ηλικίας, ένα μεγάλο μέρος του εργατικού δυναμικού θα είναι σε θέση να φθάσει σε ηλικία συνταξιοδότησης. Ως αποτέλεσμα, το ποσοστό συμμετοχής του εργατικού δυναμικού αναμένεται να μειωθεί και η αύξηση του εργατικού δυναμικού να επιβραδυνθεί. Αυτή η επιβράδυνση της αύξησης του εργατικού δυναμικού αναμένεται, με τη σειρά της, να οδηγήσει σε αύξηση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόν (ΑΕΠ) κατά 2,2 τοις εκατό σε ετήσια βάση κατά τη διάρκεια της δεκαετίας. Αυτό με τη σειρά του αναμένεται να δημιουργήσει 9,8 εκατομμύρια νέες θέσεις εργασίας- μία αύξηση 6,5% μεταξύ 2014 και 2024. Οι προηγούμενες προβλέψεις στηρίζεται στις παραδοχές ενός ποσοστού ανεργίας 5,2 % το 2024 και αύξησης της παραγωγικότητας της εργασίας κατά 1,8 % σε ετήσια βάση κατά την προβλεπόμενη περίοδο.

Στον τομέα παροχής υπηρεσιών προβλέπεται να ανήκει το 94,6 % του συνόλου των νέων θέσεων εργασίας που θα δημιουργηθούν μεταξύ 2014 και 2024. Από αυτά τα 9,3 εκατ. νέες θέσεις εργασίας θα είναι στον τομέα των υπηρεσιών και 3,8 εκατομμύρια θα αφορούν το χώρο της υγειονομικής περίθαλψης και της κοινωνικής πρόνοιας. Διευκρινίζεται ότι οι προβλέψεις το BLS επικεντρώνονται στις μακροπρόθεσμες διαρθρωτικές τάσεις της οικονομίας και δεν προσπαθούν να προβλέψουν τη μελλοντική πορεία του οικονομικού κύκλου. Για την επίτευξη του στόχου αυτού έγιναν συγκεκριμένες παραδοχές σχετικά με το εργατικό δυναμικό, τη μακροοικονομία και την απασχόληση ανά κλάδο της οικονομίας. Εάν αυτές οι παραδοχές δεν ισχύσουν, οι πραγματικές τιμές θα διαφέρουν από τις προβλεπόμενες. Επίσης γίνεται η υπόθεση ότι η αγορά εργασίας βρίσκεται σε ισορροπία, στην κατάσταση δηλαδή στην οποία η προσφορά εργασίας ικανοποιεί τη ζήτηση εργασίας εκτός από την ύπαρξη κάποιου επιπέδου ανεργίας τριβής.

Οι προοπτικές επαγγελματών του BLS χρησιμοποιούνται από μαθητές γυμνασίου και λυκείου, από τους γονείς και καθηγητές τους, από φοιτητές, από άτομα που αναζητούν εργασία, από σύμβουλους σταδιοδρομίας, και ειδικούς επαγγελματικού προσανατολισμού. Χρησιμοποιούνται επίσης από κρατικούς φορείς που ασχολούνται με το εργατικό δυναμικό για την προετοιμασία προβλέψεων ανά πολιτεία και περιοχή που σε συνδυασμό με τις προβλέψεις σε εθνικό επίπεδο χρησιμοποιούνται ευρέως από φορείς χάραξης πολιτικής για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τη χρηματοδότηση και προσφορά προγραμμάτων

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

εκπαίδευσης και κατάρτισης. Επίσης, συμβάλλουν στην ευθυγράμμιση μεταξύ των προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης και των απαιτήσεων σε προσλήψεις των επιχειρήσεων.

4.2 Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης

Ο ΟΟΣΑ κάθε χρόνο δημοσιεύει την έκδοση OECD Employment Outlook η οποία παρέχει μια εις βάθος ανασκόπηση των πρόσφατων τάσεων της αγοράς εργασίας και των βραχυπρόθεσμων προοπτικών για κάθε χώρα του ΟΟΣΑ ξεχωριστά. Περιλαμβάνει ανάλυση, συστάσεις και αναλυτικό στατιστικό παράρτημα με δεδομένα ανά χώρα καθώς και συγκεντρωτικά. Ταυτόχρονα, στην ιστοσελίδα του ΟΟΣΑ υπάρχει πλήρως ενημερωμένη βάση δεδομένων για πολλούς δείκτες που σχετίζονται με την αγορά εργασίας αναλυτικά για κάθε χώρα.

Η πιο πρόσφατη έκδοση του ΟΟΣΑ για το 2016 δημοσιεύθηκε στις 7 Ιουλίου αυτού του έτους. Κύριο συμπέρασμα της μελέτης είναι ότι το χάσμα στις θέσεις εργασίας που ακολούθησε την οικονομική κρίση άρχισε να γεφυρώνεται, αλλά τα κράτη χρειάζεται να καταβάλλουν πλέον προσπάθεια για την αντιμετώπιση της κακής ποιότητας εργασίας και των άνισων ευκαιριών που παρουσιάζονται για διαφορετικές κοινωνικές ομάδες.

Αναλυτικότερα με βάση την έκθεση, οι συνθήκες στην αγορά εργασίας στις χώρες του ΟΟΣΑ συνεχίζουν να βελτιώνονται ύστερα από τη δραματική χειροτέρευσή τους κατά τα χρόνια της κρίσης. Το ποσοστό του εργατικού δυναμικού, αναμένεται να επιστρέψει στα επίπεδα που βρισκόταν πριν την κρίση, μέσα στο 2017, περίπου μία δεκαετία μετά το ξέσπασμα της παγκόσμιας χρηματοοικονομικής κρίσης. Ωστόσο, αυτή η ανάκαμψη είναι ανομοιογενής και η ανεργία παραμένει σε αξιοσημείωτα υψηλά επίπεδα σε σημαντικό αριθμό χωρών του ΟΟΣΑ. Ακόμη και σε χώρες όπου η ύφεση στην αγορά εργασίας έχει ξεπεραστεί, οι χαμηλής ποιότητας θέσεις εργασίας και το υψηλό επίπεδο των ανισοτήτων των ευκαιριών είναι ακόμη έντονα φαινόμενα.

Σημαντικός κίνδυνος να μείνουν οριστικά εκτός αγοράς εργασίας εντοπίζεται για τα άτομα νεαρής ηλικίας με χαμηλή ειδίκευση που έχουν μείνει μακριά τόσο από την απασχόληση όσο και την εκπαίδευση και κατάρτιση. Το 2015, 15% των νέων 15-29 ετών στις χώρες του ΟΟΣΑ ανήκε σε αυτή την ευάλωτη ομάδα, ποσοστό λίγο αυξημένο σε σχέση με το 2007. Κατά μέσο όρο, το 38% του συνόλου των ατόμων αυτής της ομάδας δεν έχουν ολοκληρώσει την ανώτερη βαθμίδα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και είναι

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

λιγότερο πιθανό να ψάχνουν ενεργά για δουλειά σε σύγκριση με τα άτομα υψηλότερου μορφωτικού επιπέδου.(33% έναντι 45%).

4.3 Ευρωπαϊκή Ένωση

Σε κεντρικό επίπεδο υπεύθυνο για θέματα εκπαίδευσης και κατάρτισης είναι το European Centre for the Development of Vocational Training (Cedefop). Το Cedefop είναι ένας οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης που εδρεύει στη Θεσσαλονίκη. Πρωθυε την ανάπτυξη πολιτικών για την ευρωπαϊκή επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (VET) και φροντίζει για την εφαρμογή τους. Βασικός άξονας πάνω στον οποίο κινείται είναι η στρατηγική «Ευρώπη 2020», μία στρατηγική που αποσκοπεί στην επίτευξη μιας οικονομικής ανάπτυξης έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς που να βασίζεται στη γνώση και την καινοτομία, με απώτερο στόχο την αύξηση του ποσοστού απασχόλησης (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2010).

Οι προβλέψεις του Cedefop δεν γίνονται με σκοπό να αντικαταστήσουν αυτές που λαμβάνουν χώρα σε εθνικό επίπεδο. Αντίθετα, χρησιμοποιούν προσαρμοσμένα στοιχεία και ενιαία μεθοδολογία για να κάνουν τα αποτελέσματα συγκρίσιμα μεταξύ των χωρών και να καταστήσουν δυνατή την παροχή μίας συνολικής εικόνας των τάσεων στην αγορά εργασίας και την ανάπτυξη δεξιοτήτων στην ΕΕ. Τα αποτελέσματα αφορούν όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ καθώς και την Νορβηγία, την Ισλανδία και την Ελβετία.

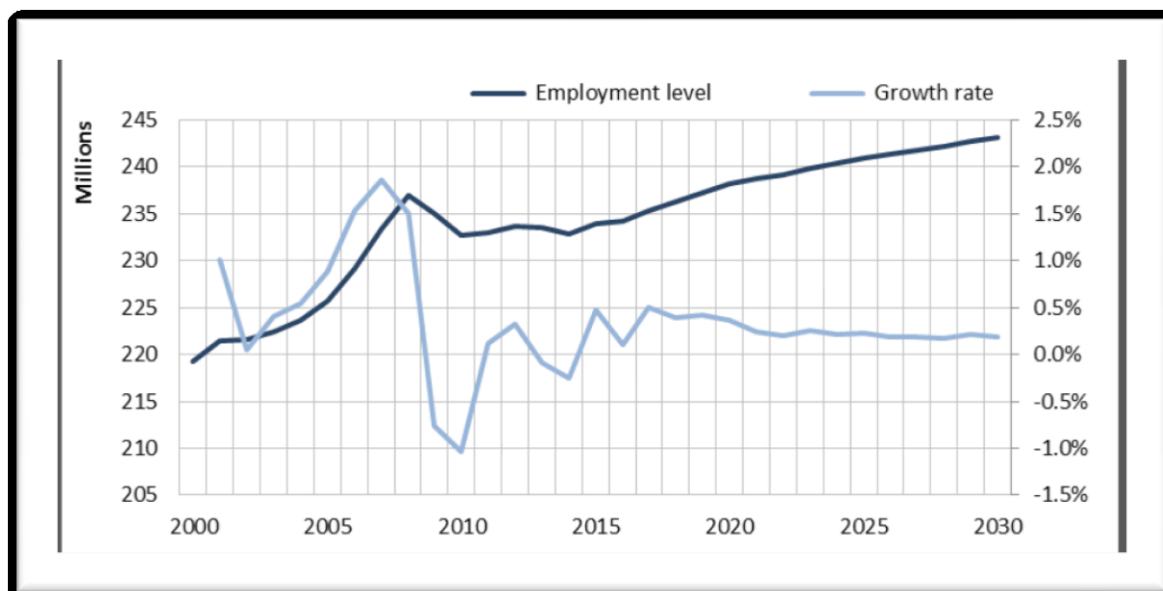
Μία από τις μελέτες τις οποίες εκπονεί ο οργανισμός είναι αυτός της πρόβλεψη της ζήτησης και προσφοράς δεξιοτήτων («Forecasting skill demand and supply»). Οι προβλέψεις που γίνονται στα πλαίσια αυτής παρέχουν ολοκληρωμένη πληροφόρηση σχετικά με τις μελλοντικές τάσεις της αγοράς εργασίας στην Ευρώπη. Δρουν ως μηχανισμός πρόληψης πιθανών ανισορροπιών στην αγορά εργασίας και συμβάλλουν στη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων από τους φορείς άσκησης πολιτικής. Οι προβλέψεις αυτές ενημερώνονται κάθε δύο χρόνια, ενώ αποτελούν βασικό συστατικό της πρωτοβουλίας με τίτλο «Ατζέντα για τις νέες δεξιότητες και τις θέσεις εργασίας» της στρατηγικής Ευρώπη 2020.

Σύμφωνα με την τελευταία έκδοση «Forecasting skill demand and supply» (Δεκέμβριος 2016), τα επίπεδα της απασχόλησης στην Ευρώπη αναμένεται να αυξηθούν με το ρυθμό αύξησης ωστόσο να εξαρτάται από τις οικονομικές και πολιτικές εξελίξεις. Για την Ευρώπη συνολικά, τα ποσοστά ανεργίας αναμένεται να έχουν επιστρέψει στα επίπεδα του 2008 μέχρι το 2030.

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

Ο ρυθμός ανάκαμψης από την Ευρωπαϊκή κρίση χρέους του 2011 εξακολουθεί να είναι μια σημαντική πηγή αβεβαιότητας για τις τρέχουσες προβλέψεις. Παρατηρείται σημαντική αβεβαιότητα όσον αφορά την ανάπτυξη των χωρών με υψηλά ποσοστά ανεργίας στο εγγύς μέλλον. Οι τρέχουσες προβλέψεις αποτυπώνουν τη μετάβαση της ευρωπαϊκής οικονομίας προς ένα νέο μοντέλο όπου ο τομέας των υπηρεσιών θα είναι η κύρια κινητήρια δύναμη της οικονομίας. Η τάση αυτή ήταν ήδη εμφανής στις προηγούμενες προβλέψεις, αλλά αναμένεται μια περαιτέρω ισχυρή μείωση της συμμετοχής του πρωτογενή τομέα και της μεταποίησης. Οι προβλέψεις δείχνουν μία ξεκάθαρη μετατόπιση από τον πρωτογενή τομέα και τις κατασκευαστικές δραστηριότητες προς μία οικονομία βασισμένη στις γνώσεις και στην παροχή καταναλωτικών υπηρεσιών.

Στην έκθεση τονίζεται ακόμη η σημασία της αποτελεσματικής αντικατάστασης εργαζομένων που συνταξιοδοτούνται. Επίσης τονίζεται η αύξηση της ζήτησης εργαζομένων με υψηλότερου επιπέδου προσόντα. Η εισαγωγή αυτοματοποιημένων διαδικασιών και προηγμένων μηχανημάτων είναι πιθανό να αντικαταστήσουν κάποιες θέσεις εργασίας, αλλά ταυτόχρονα μπορεί να δημιουργήσουν νέες με απαιτήσεις για πιο εξειδικευμένες δεξιότητες και περισσότερα προσόντα.



Πηγή: Cedefop skills forecasts (2016)

Διάγραμμα 6 Η απασχόληση στην ΕΕ-28, 2000-2030

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

Έως το 2025, το ποσοστό εκείνων που εργάζονται σε επαγγέλματα με απαιτήσεις σε χαμηλά προσόντα θα μειωθεί από 44% σε 33%, ενώ το ποσοστό των ατόμων με υψηλά προσόντα που εργάζονται σε επαγγέλματα που απαιτούν χαμηλότερα επίπεδα δεξιοτήτων θα αυξηθεί από 8% σε 14%. Τέλος, η απασχόληση των ατόμων με υψηλά προσόντα σε ολόκληρη την Ευρώπη και σε όλα τα επαγγέλματα στα επόμενα 10 χρόνια θα αυξηθεί από 32% σε 38%.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Όπως έγινε σαφές από την ανάλυση που προηγήθηκε, οι μελέτες των προοπτικών επαγγελμάτων αποτελούν αναπόσπαστο και ιδιαίτερης σημασίας τμήμα του σύγχρονου επαγγελματικού προσανατολισμού. Η συστηματική παρακολούθηση των διαχρονικών τάσεων απασχόλησης σε επαγγέλματα και ειδικότητες και η πρόβλεψη της μελλοντικής κατάστασης, με στόχο την αποτελεσματική αντιμετώπιση των ποσοτικών και ποιοτικών ανισοκυκλειών στην αγορά εργασίας, θεωρείται πλέον επιβεβλημένη.

Η παγκόσμια αγορά εργασίας βρίσκεται αντιμέτωπη με πολλές προκλήσεις. Οι ριζικές διαρθρωτικές μεταβολές στην οικονομία αναμένεται να επηρεάσουν σε μεγάλο βαθμό την κατανομή της απασχόλησης στους διαφορετικούς τομείς και κλάδους της οικονομικής δραστηριότητας. Παράλληλα, οι αλλαγές της φύσης των επαγγελμάτων και των εργασιακών σχέσεων, σε συνδυασμό με την αυτοματοποίηση πολλών διαδικασιών θα μεταβάλλουν τα απαιτούμενα προσόντα και τις δομές εκπαίδευσης και κατάρτισης. Οι δημογραφικές αλλαγές στη σύνθεση του πληθυσμού και η πρόσβαση στην εκπαίδευση ενός διαρκώς αυξανόμενου ποσοστού του πληθυσμού θα επηρεάσει τη σύνθεση του εργατικού δυναμικού. Η αποτελεσματικότερη σύνδεση και ανταπόκριση του εκπαιδευτικού συστήματος στις ανάγκες της αγοράς εργασίας αποτελεί μία απάντηση σε αυτές τις μεταβολές.

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

Από τη μελέτη των εκθέσεων των προοπτικών επαγγελμάτων, σε διεθνές και τοπικό επίπεδο, που έγινε παραπάνω, μπορούν να εξαχθούν κάποια γενικά συμπεράσματα για την πορεία της αγοράς εργασίας και της ζήτησης σε επαγγέλματα:

- Οι συνθήκες στην αγορά εργασίας σε παγκόσμιο επίπεδο αρχίζουν να ανακάμπτουν και να δείχνουν σημάδια βελτίωσης έπειτα από την παρατεταμένη οικονομική ύφεση. Το ποσοστό του εργατικού δυναμικού αρχίζει να επιστρέφει στα επίπεδα που βρισκόταν πριν την κρίση
- Οι προβλέψεις αποτυπώνουν τη μετάβαση της παγκόσμιας οικονομίας προς ένα νέο μοντέλο όπου ο τομέας των υπηρεσιών θα είναι η κύρια κινητήρια δύναμη της οικονομίας.
- Σε ολόκληρη την Ευρώπη η απασχόληση των ατόμων με υψηλά προσόντα σε όλα τα επαγγέλματα στα επόμενα 10 χρόνια αναμένεται να αυξηθεί.
- Στην ελληνική αγορά εργασίας τα επόμενα χρόνια αναμένεται ανάκαμψη στην απασχόληση στους τομείς της υγείας, της εκπαίδευσης, του περιβάλλοντος, της πληροφορικής, της εστίασης, της φυτικής και ζωικής παραγωγής, καθώς και των μεταφορών
- Αντίθετα, κάμψη αναμένεται στους τομείς του εμπορίου, της δημόσιας διοίκησης και άμυνας, της παραγωγής κλωστοϋφαντουργικών υλών και ειδών ενδυμασίας, της ενημέρωσης και των νομικών και λογιστικών δραστηριοτήτες.

Τόσο σε διεθνές όσο και σε τοπικό επίπεδο, ένας διαρκώς αυξανόμενος αριθμός φορέων ασχολείται με την έκδοση οδηγιών επαγγελματικών προοπτικών. Ωστόσο, παρατηρείται τόσο μεγάλη απόκλιση σε ζητήματα ορισμού μεγεθών και ακολουθούμενης μεθοδολογίας όσος είναι ο αριθμός αυτών των φορέων.

Δυστυχώς δεν είναι δυνατόν να υιοθετηθεί ένας κοινός τρόπος ανάλυσης σε όλες τις χώρες. Ακόμα και τα αποτελεσματικά συστήματα διάγνωσης αναγκών δεν είναι εύκολο να αναπαραχθούν σε διαφορετικό περιβάλλον, δεδομένων των διαφορετικών εισροών και αναγκών σε εκροές σε κάθε περιβάλλον αλλά και λόγω της διαφοροποίησης αρχειτών παραμέτρων που επηρεάζουν τη λειτουργία του οικονομικού συστήματος. Ένα ακόμη πρόβλημα που επισημαίνει ο Freeman (2006), είναι ότι οι τεχνικές και τα μοντέλα πρόβλεψης αποδεικνύονται αποτελεσματικά όταν το οικονομικό περιβάλλον είναι σταθερό και χωρίς απρόβλεπτες μεταβολές και όταν οι τεχνολογικές αλλαγές δεν μεταβάλλουν σημαντικά τη ζήτηση σε προσόντα και δεξιότητες.

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

Σημαντικό πρόβλημα για την περίπτωση της Ελλάδας, είναι η ανεπάρκεια αναλυτικών στατιστικών στοιχείων και ερευνών. Είναι πολύ δύσκολο να μετρηθεί αντικειμενικά το ποσοστό της ανεργίας, δεδομένου ότι δεν υπάρχουν αυστηρά όρια μεταξύ απασχόλησης και ανεργίας, καθώς επίσης και μεταξύ ανεργίας και ανενεργού κατάστασης. Η εικόνα από τις επίσημες στατιστικές απασχόλησης και η εκτίμηση του ποσοστού ανεργίας και του μεγέθους του εργατικού δυναμικού τείνουν να υποεκτιμούν τα πραγματικά μεγέθη. Κατά το έτος 2013 το πραγματικό ποσοστό ανεργίας διαμορφώθηκε στο 30,8% του εργατικού δυναμικού, κατά 3,5 ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερα από το επίσημο ποσοστό ανεργίας (Ioannidis, 2013). Τόσο τα ποσοτικά μεγέθη της απασχόλησης, και της ανεργίας, όσο και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά αυτών αποτελούν το αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασης διαφόρων παραμέτρων, που τελικά διαμορφώνουν τα μεγέθη αυτά και τα χαρακτηριστικά τους.

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Δημητρώπουλος, Ε. Γ. (1999). Συμβουλευτική - Προσανατολισμός. Μέρος Πρώτο: Συμβουλευτική και Συμβουλευτική Ψυχολογία (Δ'). Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη

Δημητρώπουλος, Ε. Γ. (1999). *Συμβουλευτική - Προσανατολισμός. Μέρος Δεύτερο: Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας* (Θ'). Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2010). *Ευρώπη 2020: Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, ανακοίνωση της Επιτροπής*, COM(2010) 2020 τελικό. Ανακτήθηκε 10 Ιανουαρίου 2017, από https://www.espa.gr/elibrary/EE_2020.pdf

INE ΓΣΕΕ. (2015). *Η ελληνική οικονομία και η απασχόληση*, Ετήσια Έκθεση 2015, Αθήνα

Κάντας, Α. & Χαντζή, Α. (1991). *Ψυχολογία της Εργασίας. Θεωρίες Επαγγελματικής Ανάπτυξης. Στοιχεία Συμβουλευτικής*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Κασσωτάκης, Μ. (2004). *Συμβουλευτική και επαγγελματικός προσανατολισμός: Θεωρία και Πράξη*. Αθήνα: Τυποθήτω – Γιώργος Δάρδανος

Κατσανέβας, Θ. (1986). *Απασχόληση και ανεργία στην Ελλάδα*. Αθήνα, ΟΑΕΔ

Κατσανέβας, Θ. (2007). *Επαγγέλματα του μέλλοντος και του παρελθόντος*. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη

Manpower. (2016). Έρευνα για τις Προοπτικές Απασχόλησης Q3 2016, Ελλάδα, ManpowerGroup. Ανακτήθηκε 20 Οκτωβρίου, 2016, από https://candidate.manpower.com/wps/wcm/connect/1c3521b9-f7a0-4e0a-8a0a-710353e0cb0d/Manpower+Report_Q3_2016_A4.pdf?MOD=AJPERES

Παπαπέτρου, Ε. & Μπάκας, Δ. (2013). Η ελληνική αγορά εργασίας στα χρόνια της κρίσης: ανεργία, απασχόληση και συμμετοχή στην αγορά εργασίας, Τράπεζα της Ελλάδος, *Οικονομικό Δελτίο*, 38, 69-90

Προδρομίδης, Κ. (1994). *Θεωρία της Οικονομικής Πολιτικής*. Αθήνα: Εκδόσεις Σιδέρης,

Τράπεζα της Ελλάδος. (2015). *Έκθεση του Διοικητή για το 2014*, Τράπεζα της Ελλάδος, Αθήνα

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

Amundson, N. E., Harris-Bowlsbey, J. & Niles, S. G. (2008). *Basic principles of career counseling: Procedures and techniques*. National Centre for Vocational Guidance (NCVG)

Blanchard, O. & Johnson, D. R. (2010). *Macroeconomics*. Toronto: Pearson Prentice Hall

Bureau of Labor Statistics. (2015). Occupational Outlook Handbook, 2014-2024 edition. Washington, DC: U.S. Department of Labor, Bureau of Labor Statistics. Ανακτήθηκε 17 Σεπτεμβρίου, 2016, από <http://www.bls.gov/ooh/>.

Cedefop. (2016). *Future skill needs in Europe: critical labour force trends*. Luxembourg: Publications Office. Cedefop research paper; No 59. doi: <http://dx.doi.org/10.2801/56396>

European Central Bank. (2012). Euro area labour markets and the crisis. *Structural Issues Report*, 1-126. doi: <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/.../euroarealabourmarketsandthecrisis201210en.pdf>

European Commission. (2015). Labour market and wage developments in Europe. *European Commission Social Europe, Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion*. doi: ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=14290&langId=en

Freeman, B.R. (2006). Is A Great Labor Shortage Coming? Replacement Demand in the Global Economy. *NBER Working Paper No. 12541*, Cambridge. <http://www.nber.org/papers/w12541>

Hecker, D. E. (2005). Occupational Employment Projections to 2014. *Monthly Labor Review*, 128, no 11, 70-101

Ioannidis, Y. (2013). Hidden Unemployment in Greece, *MPRA, No. 52120*, Munich. Ανακτήθηκε 13 Ιανουαρίου, 2017, από <http://mpra.ub.uni-muenchen.de/52120/>

Katsanevas, Th. (1996). Theoretical assumptions and methodology observations on the concept of the balance of supply and demand of professions. University of Piraeus, research paper

Kriechel, B., Rašovec, T. and Wilson, R. (2016). Skills Forecasts. Part B of the ETF, ILO and Cedefop Guide on Skills Foresights, Scenarios and Forecasts. *CEDEFOP/ETF/ILO*. Turin.

Markoulis, D. (1981). Guidance in secondary education. Organizational structures and overview of the main career choice theories. *New Education, Vol. 18*, 61-97

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

Martiniano, R., Chorost, S. & Moore, J. (2016). Health Care Employment Projections, 2014-2024: An Analysis of Bureau of Labor Statistics Projections by Setting and by Occupation. Rensselaer, NY: Center for Health Workforce Studies, School of Public Health. Ανακτήθηκε 8 Δεκεμβρίου, 2016, από http://www.chwsny.org/wp-content/uploads/2016/04/BLS-Health-Care-Employment-Projections_2016.pdf

Monthly Labor Review. (1997). Evaluating the 1995 BLS Projections. *Monthly Labor Review*, Volume 120 (No 9), 3-5

OECD. (2016). OECD Employment Outlook 2016, *OECD Publishing*.
doi: http://dx.doi.org/10.1787/empl_outlook-2016-en

Petrakis, P. E. & Valsamis, D. G. (2014). Rebalancing and Jobs. Στο Petrakis P.E (Επιμ.), *The Rebirth of Greek Labor Market. Building Toward 2020 Following the Global Financial Meltdown* (Chapter 2). London: Palgrave MacMillan,

Richard, S. & Conway, Jr. (1990). The Washington Projection and Simulation Model: A Regional Interindustry Econometric Model. *International Regional Science Review*, Vol. 13, 141-165. Ανακτήθηκε 10 Ιανουαρίου, 2017, από <http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/016001769001300110>

Sidiropoulou - Demakakou, D. (2008). Counseling and Guidance. Pedagogical training of teachers of OAED. Athens: University of Athens (UOA) & School of Pedagogical and Technological Education

Sweeney, S. H. (2004). Regional Occupational Employment Projections: Modeling Supply Constraints in the Direct-Requirements Approach. *Journal of Regional Science*, Vol. 44 (No. 2), 263-288. Ανακτήθηκε 5 Νοεμβρίου από <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.0022-4146.2004.00337.x/abstract>

Employment Projections program: employment by industry, occupation, and percent distribution, 2014 and projected 2024. (2015). Washington: US Department of Labor, Bureau of Labor Statistics. Ανακτήθηκε 2 Φεβρουαρίου 2016,; <https://www.bls.gov/news.release/pdf/ecopro.pdf>

Varnado, A. D. (2014). *Evaluating alternative techniques for forecasting industrial and occupational employment*. (Αδημοσίευτη μεταπτυχιακή εργασία). Millsaps College, USA

Wilson, R. A. & Sofroniou, N. (2016). *Working Futures 2014-2024: Evidence Report 100*. UK Commission for employment and skills

Wilson, R. A. (2001b). *Projections of Occupation and Qualifications*. Institute for Employment Research, University of Warwick, Coventry

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Έρευνα ΕΙΕΑΔ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Δυναμισμός μονοψήφιων κλάδων οικονομικής δραστηριότητας

	2015	2011-2015	2014-2015	ΔΕΙΚΤΗΣ
ΣΥΝΟΛΟ	3.610.693	-10,9	2,1	76.020,2
Ζ. ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ. ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ	660.818	-12,2	5,6	37.229,7
Θ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	325.539	10,1	9,6	31.134,8
Γ. ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	334.491	-18,4	5,7	19.071,9
Μ. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	208.615	-2,5	6,4	13.387,2
Π. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ	214.204	-10,1	2,4	5.132,1
Ο. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	293.967	-3,4	1,3	3.809,2
Λ. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	6.000	6,2	52,6	3.157,9
Σ. ΆΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	74.437	-12,8	3,0	2.266,0
Ν. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	85.539	10,6	2,3	1.930,5
Ξ. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ. ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	312.687	-11,9	0,5	1.589,2
Υ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΞΩΔΑΦΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΕΩΝ	2.148	-2,1	57,4	1.233,1
Ε. ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ, ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ	23.083	-12,3	1,1	244,7
Β. ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ	10.408	-7,0	-7,7	-802,4
Δ. ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ, ΑΤΜΟΥ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ	26.252	8,7	-4,5	-1.179,7
Τ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΩΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ	46.928	-36,2	-3,3	-1.537,7
Ρ. ΤΕΧΝΕΣ, ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ	45.218	-4,7	-3,7	-1.668,1
Η. ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	168.345	-14,3	-1,9	-3.117,8
Ι. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	72.907	-3,4	-4,4	-3.196,0
Κ. ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	88.228	-22,4	-5,1	-4.542,5
ΣΤ. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	145.175	-40,9	-4,3	-6.174,3
Α. ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ	465.703	-7,0	-3,0	-13.764,0

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ, υπολογισμοί ΕΙΕΑΔ

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Δυναμισμός διψήφων κλάδων οικονομικής δραστηριότητας

	2015	2011-2015	2014-2015	ΔΕΙΚΤΗΣ
				Σ
47 Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων	489.059	-4,8	10,0	48.895,8
56 Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	249.681	8,3	13,2	32.991,9
10 Βιομηχανία τροφίμων	110.899	6,6	7,3	8.092,9
14 Κατασκευή ειδών ένδυσης	20.009	-21,7	38,4	7.692,2
69 Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες	95.216	-4,1	6,4	6.097,7
65 Ασφαλιστικά, αντασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά ταμεία	18.239	19,8	26,4	4.815,6
73 Διαφήμιση και έρευνα αγοράς	17.274	25,6	26,5	4.574,8
58 Εκδοτικές δραστηριότητες	10.647	-8,5	42,6	4.533,0
77 Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης	6.013	-0,1	66,2	3.981,7
85 Εκπαίδευση	293.967	-3,4	1,3	3.809,2
68 Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	6.000	6,2	52,6	3.157,9
27 Κατασκευή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού	7.779	-19,1	35,6	2.765,9
20 Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων	10.783	8,6	25,4	2.743,1
82 Διοικητικές δραστηριότητες γραφείου, γραμματειακή υποστήριξη	11.998	21,8	19,7	2.361,3
96 Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	48.849	-14,8	4,7	2.299,2
38 Συλλογή, επεξεργασία και διάθεση αποβλήτων, ανάκτηση υλικών	15.957	-20,7	13,8	2.203,2
70 Δραστηριότητες κεντρικών γραφείων	7.848	-22,2	27,8	2.180,1
88 Δραστηριότητες κοινωνικής μέριμνας χωρίς παροχή καταλύματος	19.208	-15,2	11,1	2.139,2
87 Δραστηριότητες βοήθειας κατ'οίκον	6.644	-40,1	30,6	2.031,8
22 Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες	12.487	7,8	16,1	2.013,0
25 Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων	32.400	-24,2	6,0	1.929,1
12 Παραγωγή προϊόντων καπνού	3.427	37,3	48,4	1.659,1
84 Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	312.687	-11,9	0,5	1.589,2
13 Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών	5.599	-21,6	27,7	1.548,5
86 Δραστηριότητες άσκησης ιατρικών και οδοντιατρικών επαγγελματιών	188.353	-7,9	0,8	1.543,8
19 Παραγωγή οπτανθρακ και προϊόντων διύλισης πετρελαίου	4.735	-22,7	30,9	1.463,6
50 Πλωτές μεταφορές	27.910	-4,1	5,1	1.419,3
71 Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών	67.007	3,2	2,0	1.369,9
80 Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας	17.229	11,1	7,8	1.346,9
75 Κτηνιατρικές δραστηριότητες	3.281	56,9	38,1	1.251,0
53 Ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές δραστηριότητες	16.062	-8,5	7,6	1.222,4
93 Αθλητικές δραστηριότητες και δραστηριότητες διασκέδασης	17.279	7,2	6,5	1.125,5
92 Τυχρά παιχνίδια και στοιχήματα	12.893	-7,8	7,2	924,8

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

05 Εξόρυξη άνθρακα και λιγνίτη	4.945	0,8	18,1	896,9
02 Δασοκομία και υλοτομία	6.149	62,1	12,9	793,4
94 Δραστηριότητες οργανώσεων	16.853	-7,1	4,5	765,2
28 Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού	7.303	-25,0	10,0	728,3
45 Χονδρικό και λιανικό εμπόριο και επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων	62.072	-23,3	0,9	561,1
51 Αεροπορικές μεταφορές	9.097	5,4	4,8	438,7
16 Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό	11.768	-46,5	2,1	248,5
81 Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους	29.151	-9,4	-0,1	-41,0
21 Παραγωγή βασικών φαρμακευτικών προϊόντων και φαρμακευτικών σκευασμάτων	13.100	-4,0	-1,1	-149,6
72 Επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη	6.714	2,2	-2,8	-188,3
30 Κατασκευή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών	3.502	-64,4	-5,4	-189,0
32 Άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες	8.235	-28,3	-3,4	-278,5
03 Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια	13.018	-12,3	-2,8	-367,7
17 Χαρτοποιία και κατασκευή χαρτινων προϊόντων	7.136	-10,9	-5,7	-407,3
52 Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες	29.115	-25,2	-1,7	-489,8
74 Άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	11.275	-34,8	-4,5	-504,6
62 Δραστηριότητες προγραμματισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών	16.139	-0,3	-3,2	-512,7
43 Εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες	83.107	-40,7	-0,8	-641,5
59 Παραγωγή κινηματογραφικών ταινιών, βίντεο και τηλεοπτικών προγραμμάτων	3.116	-35,3	-20,9	-651,8
95 Επισκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών και ειδών ατομικής ή οικιακής χρήσης	8.735	-11,5	-7,7	-672,7
55 Καταλύματα	75.858	16,6	-0,9	-717,5
08 Λοιπά ορυχεία και λατομεία	2.346	-52,7	-31,6	-742,1
23 Παραγωγή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων	12.988	-42,3	-6,1	-793,7
31 Κατασκευή επίπλων	11.085	-58,2	-8,9	-989,3
33 Επισκευή και εγκατάσταση μηχανημάτων και εξοπλισμού	8.090	-17,3	-12,4	-1.005,8
36 Συλλογή, επεξεργασία και παροχή νερού	6.226	3,5	-17,8	-1.105,7
60 Δραστηριότητες προγραμματισμού και ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών	8.768	-1,6	-13,4	-1.170,8
35 Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	26.252	8,7	-4,5	-1.179,7
63 Δραστηριότητες υπηρεσιών πληροφορίας	5.147	-6,6	-25,6	-1.317,3
90 Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέδαση	9.648	-0,2	-13,8	-1.327,1
11 Ποτοποιία	8.530	-17,3	-16,0	-1.361,6
24 Παραγωγή βασικών μετάλλων	14.997	-17,7	-9,4	-1.412,3
91 Δραστηριότητες βιβλιοθηκών, αρχειοφυλακείων, μουσείων	5.399	-29,6	-28,1	-1.518,5
18 Εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων	12.965	-33,8	-11,7	-1.522,6
97 Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών οικιακού προσωπικού	46.928	-36,2	-3,3	-1.537,7
61 Τηλεπικοινωνίες	29.090	2,3	-6,6	-1.911,9
42 Έργα πολιτικού μηχανικού	17.068	-20,1	-11,7	-1.996,6
64 Δραστηριότητες χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών	59.367	-24,4	-3,5	-2.055,3
79 Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων	19.005	55,5	-10,9	-2.070,4
41 Κατασκευή κτιρίων	45.000	-46,7	-7,3	-3.282,6

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

66 Δραστηριότητες συναφείς προς τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες	10.622	-46,8	-37,9	-4.020,8
49 Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών	86.160	-15,6	-6,1	-5.243,8
46 Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκινήτων οχημάτων	109.687	-30,5	-8,2	-8.965,5
01 Φυτική και ζωική παραγωγή, θήρα και συναφείς δραστηριότητες	446.536	-7,4	-3,1	-14.051,0

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ, υπολογισμοί ΕΙΕΑΔ

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Δυναμισμός τριψήφιων κλάδων οικονομικής δραστηριότητας

	2015	2011-2015	2014-2015	ΔΕΙΚΤΗΣ
				Σ
012 Πολυτελείς καλλιέργειες	156.419	3,9	24,0	37.550,1
561 Δραστηριότητες εστιατορίων και κινητών μονάδων εστίασης	107.340	24,3	29,5	31.663,2
477 Λιανικό εμπόριο άλλων ειδών σε ειδικευμένα καταστήματα	170.111	-5,7	14,2	24.149,5
472 Λιανικό εμπόριο τροφίμων, ποτών και καπνού σε ειδικευμένα καταστήματα	109.124	31,8	21,4	23.343,5
562 Υπηρεσίες τροφοδοσίας για εκδηλώσεις και άλλες δραστηριότητες	13.062	42,2	74,8	9.768,8
692 Δραστηριότητες λογιστικής, τήρησης βιβλίων	47.790	2,5	20,4	9.768,6
141 Κατασκευή ειδών ένδυσης, εκτός από γούνινα ενδύματα	18.503	-15,6	48,9	9.056,8
473 Λιανικό εμπόριο καυσίμων κίνησης σε ειδικευμένα καταστήματα	26.309	34,0	31,6	8.325,5
476 Λιανικό εμπόριο επιμορφωτικών ειδών και ειδών ψυχαγωγίας	14.453	-7,8	40,0	5.782,9
651 Ασφάλιση	16.846	12,5	33,7	5.671,0
851 Προσχολική εκπαίδευση	28.935	23,6	19,0	5.486,4
853 Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	90.335	-15,2	6,0	5.431,1
431 Κατεδαφίσεις και προετοιμασία εργοταξίου	19.072	38,3	26,9	5.133,9
107 Παραγωγή ειδών αεροπορίας και αλευρωδών προϊόντων	54.923	5,7	8,9	4.900,1
501 Θαλάσσιες και ακτοπολικές μεταφορές επιβατών	22.825	-12,6	19,8	4.523,3
015 Μικτές γεωργικοκτηνοτροφικές δραστηριότητες	35.356	-3,1	10,8	3.820,1
731 Διαφήμιση	13.953	27,8	27,0	3.773,6
771 Ενοίκιαση και εκμίσθωση μηχανοκίνητων οχημάτων	4.002	25,3	81,5	3.261,7
581 Έκδοση βιβλίων, περιοδικών και άλλες εκδοτικές δραστηριότητες	9.257	-18,3	26,8	2.479,3
702 Δραστηριότητες παροχής συμβουλών διαχείρισης	6.180	-26,1	39,2	2.422,2
960 Άλλες δραστηριότητες παροχής προσωπικών υπηρεσιών	48.849	-14,8	4,7	2.299,2
612 Ασύρματες τηλεπικοινωνιακές δραστηριότητες	7.322	75,3	31,1	2.278,4
861 Νοσοκομειακές δραστηριότητες	118.004	-16,8	1,8	2.129,7
222 Κατασκευή πλαστικών προϊόντων	11.770	13,9	17,0	2.003,1
451 Πώληση μηχανοκίνητων οχημάτων	12.062	-20,9	14,9	1.792,1

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

841 Κρατική διοίκηση, οικονομική και κοινωνική πολιτική	157.532	-17,9	1,1	1.769,4
931 Αθλητικές δραστηριότητες	13.363	37,1	13,2	1.769,0
949 Δραστηριότητες άλλων οργανώσεων	14.260	2,4	11,8	1.677,7
120 Παραγωγή προϊόντων καπνού	3.427	37,3	48,4	1.659,1
552 Καταλύματα διακοπών και άλλα καταλύματα σύντομης διαμονής	6.989	68,0	23,5	1.644,5
383 Ανάκτηση υλικών	3.219	24,0	50,6	1.630,3
462 Χονδρικό εμπόριο ακατέργαστων γεωργικών πρώτων υλών	8.166	-23,0	18,9	1.547,1
204 Παραγωγή σαπουνιών και απορρυπαντικών, προϊόντων καθαρισμού	3.961	21,7	38,5	1.526,2
801 Δραστηριότητες παροχής ιδιωτικής προστασίας	16.270	23,0	9,3	1.505,6
711 Δραστηριότητες αρχιτεκτόνων και μηχανικών και συναφείς δραστηριότητες	63.565	0,0	2,3	1.490,8
889 Άλλες δραστηριότητες κοινωνικής μέριμνας χωρίς παροχή καταλύματος	14.744	-12,9	9,7	1.425,2
531 Ταχυδρομικές δραστηριότητες	11.313	-9,4	11,6	1.311,1
750 Κτηνιατρικές δραστηριότητες	3.281	56,9	38,1	1.251,0
162 Κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό και ειδών καλαθοποιίας	8.020	-57,1	14,5	1.166,9
236 Κατασκευή προϊόντων από σκυρόδεμα, τσιμέντο και γύψο	3.870	-43,7	29,4	1.138,7
855 Άλλη εκπαίδευση	65.036	1,5	1,7	1.086,1
031 Αλιεία	10.122	-9,5	10,3	1.040,3
192 Παραγωγή προϊόντων διύλισης πετρελαίου	4.214	-31,2	22,4	943,2
920 Τυχερά παιχνίδια και στοιχήματα	12.893	-7,8	7,2	924,8
381 Συλλογή αποβλήτων	10.796	-35,7	8,5	915,5
862 Δραστηριότητες άσκησης ιατρικών και οδοντιατρικών επαγγελμάτων	55.704	13,7	1,6	886,5
105 Παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων	10.041	-4,6	8,8	880,2
432 Δραστηριότητες ηλεκτρολογικών, υδραυλικών εργασιών	34.891	-33,5	2,4	844,8
742 Φωτογραφικές δραστηριότητες	4.800	-6,1	16,5	790,2
475 Λιανικό εμπόριο άλλου οικιακού εξοπλισμού σε ειδικευμένα καταστήματα	44.589	-31,2	1,7	764,2
881 Δραστηριότητες κοινωνικής μέριμνας χωρίς παροχή καταλύματος	4.464	-21,9	16,3	727,1
461 Χονδρικό εμπόριο έναντι αμοιβής ή βάσει σύμβασης	29.281	-10,2	2,4	694,2
139 Κατασκευή άλλων κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων	3.412	42,5	19,9	679,2
478 Λιανικό εμπόριο σε υπαίθριους πάγκους και αγορές	23.370	14,5	2,4	551,9
325 Κατασκευή ιατρικών και οδοντιατρικών οργάνων και προμηθειών	3.729	-4,2	14,7	549,8
842 Παροχή υπηρεσιών στο κοινωνικό σύνολο	147.677	-2,3	0,4	549,4
282 Κατασκευή άλλων μηχανημάτων γενικής χρήσης	3.982	-24,7	12,3	490,6
511 Αεροπορικές μεταφορές επιβατών	8.689	4,5	5,0	438,4
052 Εξόρυξη λιγνίτη	4.339	-10,2	9,8	424,1
103 Επεξεργασία και συντήρηση φρούτων και λαχανικών	12.561	9,5	3,1	385,3

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

683 Διαχείριση ακίνητης περιουσίας έναντι αμοιβής ή βάσει σύμβασης	3.792	-19,1	6,5	247,9
491 Υπεραστικές σιδηροδρομικές μεταφορές επιβατών	3.212	-33,6	7,5	240,9
104 Παραγωγή φυτικών και ζωικών ελαίων και λιπών	4.123	29,3	4,5	186,4
301 Ναυπήγηση πλοίων και σκαφών	2.794	-61,1	4,1	113,2
532 Άλλες ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές δραστηριότητες	4.749	-6,4	-0,8	-38,6
619 Άλλες τηλεπικοινωνιακές δραστηριότητες	3.118	25,3	-2,4	-76,2
108 Παραγωγή άλλων ειδών διατροφής	12.514	-3,6	-0,7	-81,7
329 Μεταποιητικές δραστηριότητες	2.139	-54,2	-4,5	-95,7
741 Δραστηριότητες ειδικευμένου σχεδίου	3.503	-54,0	-5,3	-184,7
453 Πώληση μερών και εξαρτημάτων μηχανοκίνητων οχημάτων	8.508	-14,8	-2,2	-187,6
244 Παραγωγή βασικών πολύτιμων μετάλλων και άλλων μη σιδηρούχων	9.163	-9,6	-3,0	-274,8
721 Έρευνα και πειραματική ανάπτυξη στις φυσικές επιστήμες	4.484	-25,0	-6,4	-286,7
201 Παραγωγή βασικών χημικών προϊόντων, λιπασμάτων και αζωτούχων	3.749	-10,7	-7,8	-291,3
452 Συντήρηση και επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων	40.050	-23,6	-0,9	-352,5
411 Ανάπτυξη οικοδομικών σχεδίων	8.216	30,2	-4,6	-379,3
237 Κοπή, μορφοποίηση και τελική επεξεργασία λίθων	2.363	-61,3	-17,5	-414,2
932 Δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας	3.915	-38,6	-11,4	-447,7
952 Επισκευή ειδών ατομικής και οικιακής χρήσης	5.593	-31,3	-8,5	-474,5
466 Χονδρικό εμπόριο άλλων μηχανημάτων, εξοπλισμού και προμηθειών	8.740	15,2	-5,6	-491,2
620 Δραστηριότητες προγραμματισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών	16.139	-0,3	-3,2	-512,7
172 Κατασκευή ειδών από χαρτί και χαρτόνι	4.919	-16,0	-13,0	-641,4
161 Πριόνισμα, πλάνισμα και εμποτισμός ξύλου	3.748	12,7	-17,1	-642,4
522 Υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες	26.248	-29,3	-2,5	-647,1
474 Λιανικό εμπόριο εξοπλισμού πληροφοριακών	20.154	13,9	-3,2	-647,5
843 Δραστηριότητες υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης	7.477	-36,5	-8,7	-653,4
101 Επεξεργασία και συντήρηση κρέατος και παραγωγή προϊόντων κρέατος	7.271	-16,6	-11,0	-798,5
351 Παραγωγή, μετάδοση και διανομή ηλεκτρικής ενέργειας	23.966	12,7	-3,4	-813,2
563 Δραστηριότητες παροχής ποτών	129.279	-4,3	-0,7	-892,2
032 Υδατοκαλλιέργεια	2.895	-21,1	-31,3	-907,5
631 Επεξεργασία δεδομένων, καταχώρηση και συναφείς δραστηριότητες	4.641	11,8	-20,0	-926,5
310 Κατασκευή επίπλων	11.085	-58,2	-8,9	-989,3
602 Τηλεοπτικός προγραμματισμός και τηλεοπτικές εκπομπές	6.887	25,9	-15,5	-1.065,9
241 Παραγωγή βασικού σιδήρου και χάλυβα και σιδηροογκωμάτων	2.893	-30,8	-37,8	-1.094,9
360 Συλλογή, επεξεργασία και παροχή νερού	6.226	3,5	-17,8	-1.105,7
013 Πολλαπλασιασμός των φυτών	2.928	-58,2	-38,3	-1.120,3

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

812 Δραστηριότητες καθαρισμού	24.653	-17,6	-4,9	-1.209,6
331 Επισκευή μεταλλικών προϊόντων, μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού	7.531	-20,7	-16,6	-1.253,7
869 Άλλες δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας	14.645	6,9	-8,9	-1.305,5
900 Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέδαση	9.648	-0,2	-13,8	-1.327,1
110 Ποτοποιία	8.530	-17,3	-16,0	-1.361,6
251 Κατασκευή δομικών μεταλλικών προϊόντων	19.408	-36,3	-7,8	-1.506,6
910 Δραστηριότητες βιβλιοθηκών, αρχειοφυλακείων, μουσείων	5.399	-29,6	-28,1	-1.518,5
181 Εκτυπωτικές και συναφείς δραστηριότητες	12.965	-32,9	-11,7	-1.522,6
479 Λιανικό εμπόριο εκτός καταστημάτων, υπαίθριων πάγκων ή αγορών	4.075	-61,1	-37,5	-1.526,7
970 Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών οικιακού προσωπικού	46.928	-36,2	-3,3	-1.537,7
502 Θαλάσσιες και ακτοπολικές μεταφορές εμπορευμάτων	4.772	62,8	-33,8	-1.614,6
551 Ξενοδοχεία και παρόμοια καταλύματα	67.851	13,6	-2,5	-1.721,0
421 Κατασκευή δρόμων και σιδηροδρομικών γραμμών	12.064	-18,9	-15,1	-1.820,2
791 Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων	18.629	53,9	-10,1	-1.877,7
852 Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	80.329	2,7	-2,4	-1.910,8
641 Οργανισμοί νομισματικής διαμεσολάβησης	55.900	-25,6	-3,4	-1.914,1
494 Οδικές μεταφορές εμπορευμάτων και υπηρεσίες μετακόμισης	24.506	-19,6	-8,5	-2.080,9
212 Παραγωγή φαρμακευτικών σκευασμάτων	6.165	-40,9	-35,6	-2.194,3
691 Νομικές δραστηριότητες	47.427	-9,9	-4,8	-2.266,3
464 Χονδρικό εμπόριο ειδών οικιακής χρήσης	19.146	-42,4	-12,1	-2.318,6
467 Άλλο ειδικευμένο χονδρικό εμπόριο	20.194	-35,0	-12,6	-2.540,3
412 Κατασκευή κτιρίων για κατοικίες	36.784	-52,9	-7,9	-2.895,8
611 Ενσύρματες τηλεπικοινωνιακές δραστηριότητες	18.579	-14,7	-16,7	-3.111,3
493 Άλλες χερσαίες μεταφορές επιβατών	56.994	-13,3	-5,5	-3.156,3
662 Δραστηριότητες συναφείς προς τις ασφάλισεις και τα συνταξιοδοτικά προγράμματα	9.105	-39,2	-35,4	-3.219,0
014 Ζωική παραγωγή	49.249	4,7	-7,4	-3.664,9
854 Ανώτερη εκπαίδευση	26.763	-15,0	-15,4	-4.122,2
471 Λιανικό εμπόριο σε μη ειδικευμένα καταστήματα	76.873	-24,4	-5,6	-4.305,0
433 Κατασκευαστικές εργασίες ολοκλήρωσης και τελειώματος	26.779	-62,7	-18,6	-4.976,8
463 Χονδρικό εμπόριο τροφίμων, ποτών και καπνού	19.537	-46,6	-28,1	-5.492,0
011 Καλλιέργεια μη πολυετών φυτών	200.359	-14,8	-17,7	-35.453,2

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ, υπολογισμοί ΕΙΕΑΔ

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

Πίνακας 4. Δυναμισμός επαγγελμάτων

522 Πωλητές σε καταστήματα	21,7
411 Υπάλληλοι γενικών καθηκόντων	9,2
331 Επαγγελματίες του χρηματοοικονομικού και μαθηματικού κλάδου	8,4
513 Σερβιτόροι, εν γένει	6,7
315 Ελεγκτές και τεχνικοί πλοίων και αεροσκαφών	6,2
313 Τεχνολόγοι ελέγχου διαδικασίας	5,5
132 Διευθυντές μεταποίησης, εξόρυξης, κατασκευών και διανομής	5,5
512 Μάγειροι	4,8
352 Τεχνικοί τηλεπικοινωνιών και ραδιοτηλεόρασης	4,7
232 Καθηγητές επαγγελματικής εκπαίδευσης	4,4
141 Διευθυντές ξενοδοχείων και εστιατορίων	4,1
251 Σχεδιαστές και αναλυτές λογισμικού και εφαρμογών	3,8
312 Επόπτες ορυχείων, μεταποίησης και κατασκευών	3,7
231 Διδακτικό προσωπικό ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων	3,7
835 Ναυτικοί - πλήρωμα καταστρώματος και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	3,3
422 Υπάλληλοι πληροφόρησης πελατών	3,3
431 Υπάλληλοι λογιστηρίου και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	3,2
233 Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	3,2
521 Πλανόδιοι πωλητές και πωλητές σε υπαίθριες αγορές	3,0
514 Κομμωτές/κομμώτριες, αισθητικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	3,0
753 Τεχνίτες ειδών ένδυσης και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	3,0
333 Πρόκτορες παροχής υπηρεσιών σε επιχειρήσεις	2,9
818 Άλλοι χειριστές σταθερών εγκαταστάσεων και μηχανών παραγωγής	2,9
622 Αλιείς, κυνηγοί και παγιδευτές θηραμάτων	2,8
712 Τεχνίτες αποπεράτωσης κτιρίων και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	2,6
122 Διευθυντές πωλήσεων, έρευνας αγοράς και ανάπτυξης	2,6
234 Δάσκαλοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και νηπιαγωγοί	2,6
813 Χειριστές εγκαταστάσεων και μηχανών παραγωγής χημικών	2,5
732 Τυπογράφοι και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	2,5
723 Μηχανικοί και επισκευαστές μηχανημάτων	2,4
213 Επαγγελματίες των επιστημών της ζωής	2,3
432 Υπάλληλοι καταγραφής υλικών και υπηρεσιών μεταφορών	2,3
531 Παιδοκόμοι και βοηθοί δασκάλων	2,3
341 Επαγγελματίες του νομικού, κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα	2,3
811 Χειριστές εγκαταστάσεων ορυχείων	2,0
222 Νοσηλεύτές και μαίες	1,9
263 Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα	1,9

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

731 Χειροτέχνες	1,9
832 Οδηγοί αυτοκινήτων, μικρών φορτηγών και μοτοσικλετών	1,8
335 Επαγγελματίες εφαρμογής του νόμου	1,7
931 Εργάτες ορυχείων και κατασκευών	1,6
261 Νομικοί εν γένει	1,5
713 Ελαιοχρωματιστές, βαφείς, καθαριστές και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	1,4
523 Ταμίες και υπάλληλοι έκδοσης εισιτηρίων	1,4
741 Εγκαταστάτες και επισκευαστές ηλεκτρολογικού εξοπλισμού	1,3
322 Τεχνολόγοι νοσηλευτικής και μαιευτικής	1,3
142 Διευθυντές λιανικού και χονδρικού εμπορίου	1,2
243 Επαγγελματίες πωλήσεων, έρευνας αγοράς και δημοσίων σχέσεων	1,1
722 Σιδηρουργοί, κατασκευαστές εργαλείων και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	1,1
742 Εγκαταστάτες και επισκευαστές ηλεκτρονικού και τηλεπικοινωνιών	1,1
351 Τεχνικοί λειτουργίας και παροχής βοήθειας στους χρήστες της πληροφορικής	1,1
752 Τεχνίτες επεξεργασίας ξύλου, επιπλοποιοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	1,1
325 Άλλοι τεχνολόγοι του τομέα της υγείας	1,0
532 Απασχολούμενοι στην παροχή προσωπικής φροντίδας	1,0
932 Εργάτες μεταποίησης	0,9
311 Τεχνολόγοι επιστημών φυσικής και μηχανικής	0,8
541 Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών προστασίας	0,8
816 Χειριστές μηχανών παραγωγής ειδών διατροφής και συναφών προϊόντων	0,8
421 Ταμίες, ταμειολογιστές και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	0,7
121 Διευθυντές επιχειρηματικών υπηρεσιών και διευθυντές διοίκησης	0,7
961 Συλλέκτες απορριμμάτων, εν γένει	0,6
265 Καλλιτέχνες εν γένει	0,6
941 Βοήθεια παρασκευής τροφίμων	0,5
515 Οικονόμοι και διαχειριστές κτιρίων	0,5
524 Άλλοι πωλητές	0,5
933 Εργάτες μεταφορών και αποθήκης	0,4
225 Κτηνίατροι	0,3
833 Οδηγοί φορτηγών και λεωφορείων	0,2
332 Πράκτορες και μεσίτες αγοραπωλησιών	0,1
214 Μηχανικοί (εξαιρουμένων των ηλεκτροτεχνολόγων)	0,1
412 Γραμματείς (γενικών καθηκόντων)	0,1
721 Χύτες μετάλλων, συγκολλητές, ελασματοουργοί	0,0
711 Κτίστες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	-0,1
834 Χειριστές κινητού εξοπλισμού	-0,2
962 Άλλοι ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώναντες και μικροεπαγγελματίες	-0,3
511 Ταξιδιωτικοί συνοδοί, εισπράκτορες και ξεναγοί	-0,5
334 Γραμματείς διοίκησης και ειδικευμένοι(-ες) γραμματείς	-0,5
134 Διευθυντές επαγγελματικών υπηρεσιών	-0,6
413 Χειριστές μηχανών με πληκτρολόγιο	-0,7
143 Διευθυντές άλλων υπηρεσιών	-0,7
921 Εργάτες γεωργίας, δασοκομίας και αλιείας	-1,0

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

815 Χειριστές μηχανών υφαντουργίας και παραγωγής ειδών από δέρμα	-1,1
343 Επαγγελματίες του καλλιτεχνικού και πολιτιστικού τομέα	-1,1
612 Κτηνοτρόφοι	-1,2
441 Άλλοι υπάλληλοι γραφείου	-1,2
235 Άλλοι εκπαιδευτικοί	-1,3
241 Επαγγελματίες του χρηματοοικονομικού τομέα	-1,3
812 Χειριστές εξοπλισμού επεξεργασίας και φινιρίσματος μεταλλικών κατασκευών	-1,5
821 Συναρμολογητές (μονταδόροι)	-1,6
912 Καθαριστές οχημάτων, παραθύρων και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	-1,7
516 Άλλοι απασχολούμενοι στην παροχή προσωπικών υπηρεσιών	-1,7
621 Δασοκόμοι, υλοτόμοι και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	-1,8
911 Καθαριστές και βοηθοί οικιών, ξενοδοχείων και γραφείων	-1,8
751 Τεχνίτες επεξεργασίας τροφίμων και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	-2,1
342 Εργαζόμενοι στον τομέα του αθλητισμού και της σωματικής αγωγής	-2,3
211 Επαγγελματίες των φυσικών επιστημών και των επιστημών της γης	-2,3
321 Τεχνικοί βοηθοί ιατρών και φαρμακοποιών	-2,5
264 Συγγραφείς, δημοσιογράφοι	-2,6
242 Επαγγελματίες διοίκησης	-2,8
226 Άλλοι επαγγελματίες του τομέα της υγείας	-3,3
611 Καλλιεργητές προσανατολισμένοι στην αγορά	-4,1
221 Ιατροί εν γένει	-5,0
215 Ηλεκτροτεχνολόγοι μηχανικοί	-5,0
814 Χειριστές μηχανών παραγωγής προϊόντων από ελαστικό, πλαστικό	-5,8
216 Αρχιτέκτονες, τοπογράφοι, πολεοδόμοι και σχεδιαστές	-33,5
613 Γεωργοκτηνοτρόφοι μικτών εκμεταλλεύσεων	-33,5

Έρευνα Πανεπιστημίου Πειραιά

Επίλογή επαγγελμάτων με θετικές προοπτικές [1]

Πληροφορικός, Πληροφορικός-Μηχανικός, Πληροφορικός-Τηλεπικοινωνιών, Πληροφορικός Ψηφιακής Εικόνας,
Πληροφορικός-Οικονομολόγος,
 Οικονομολόγος διοίκησης ή πωλήσεων (marketing),
 Στέλεχος τουριστικών επιχειρήσεων,
 Στέλεχος δημοσίων σχέσεων, Πωλητής,
Φοροτεχνικός, Ορκωτός Ελεγκτής,
Εμποροπλοίαρχος, Μηχανικός εμπορικού ναυτικού,
 Μηχανολόγος-Μηχανικός, Πολιτικός Μηχανικός, Αρχιτέκτονας-Μηχανικός
 Μηχανολόγος διοίκησης,
Γεωπόνος, Τεχνικός εναλλακτικής γεωπονίας,
 Ζωοτεχνικός, Τεχνολόγος τροφίμων,
 Ελεγκτής ποιότητας, Τεχνολόγος ενέργειας,
Τεχνολόγος-ακτινολογίας ή ιατρικών εργαστηρίων,
 Κοινωνικός Λειτουργός, Ειδικός για ΑΜΕΑ,
 Νοσηλεύτης, Αισθητικός,
 Λογοθεραπευτής, Φυσιοθεραπευτής, Ιατρικός επισκέπτης,
Γεωπόνος, Τεχνολόγος- Ζωοτεχνικός,
Κτηνίατρος, Ιχθυολόγος,
 Ποτοποιός, Οινολόγος,
Μάγειρας, Ζαχαροπλάστης,

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

*Κομμωτής, Επιπλοποιός, Ξυλουργός,
Ηλεκτρολόγος, Ηλεκτροτεχνίτης, Ψυκτικός,
Ιδιωτικός αστυνομικός ασφάλειας, Φύλακας ασφάλειας, Κηπουρός, Επαγγελματίας οδηγός, Χειριστής βαρέων οχημάτων
και Κλαρκ, Παρκινγκ, Πάρκαδόρος,
Διανομέας εμπορευμάτων και έτοιμου φαγητού, Φορτοεκφορτωτής, Οικιακός βοηθός.*

Επιλογή επαγγελμάτων με αρνητικές προοπτικές

*Γιατρός, Οδοντίατρος,
Φαρμακοποιός, Βιολόγος, Χημικός
Γενετιστής, Διαιτολόγος,
Αεροναυπηγός,
Ασφαλιστής, Τραπεζικός υπάλληλος,
Πιλότος, Ιπτάμενος φροντιστής,
Αστρονόμος, Σεισμολόγος, Τεχνολόγος- Κλωστοϋφαντουργός,
Δικηγόρος, Δημοσιογράφος,
Ψυχολόγος, Πολιτικός Επιστήμονας, Κοινωνιολόγος, Διεθνολόγος, Φιλολόγος, Θεολόγος, Ιστορικός, Αρχαιολόγος,
Γεωγράφος, Λαογράφος, Ανθρωπολόγος, Γυμναστής, Νηπιαγωγός,
Ηθοποιός, Μουσικός, Σκηνοθέτης, Ζωγράφος, Γλύπτης,
Γραφίστας, Διακοσμητής, Ενδυματολόγος, Μακιγιέρ
Εικονολήπτης, Ηχολήπτης, Παραγωγός ραδιοφώνου.*

[1] Οι προοπτικές αφορούν μεσομακροπρόθεσμες προβλέψεις για τα επόμενα 5-10 χρόνια. Τα επαγγέλματα που η πορεία τους εμφανίζει μερική βελτίωση κατά την τρέχουσα περίοδο σε σχέση με το πρόσφατο παρελθόν, είναι υπογραμμισμένα, ενώ τα επαγγέλματα που εμφανίζουν κάμψη κατά την τρέχουσα περίοδο, εμφανίζονται με πλάγια γράμματα.

Έρευνα Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου

Κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας με τη μεγαλύτερη αύξηση	Αύξηση απασχόλησης από το 2012 έως το 2020
Κατασκευές υλικών αγαθών	56.026
Καταλύματα και δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	27.629
Φυτική και ζωική παραγωγή, θήρα και συναφείς δραστηριότητες	24.583
Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας	17.047
Δραστηριότητες βοήθειας κατ' οίκον και κοινωνικής μέριμνας χωρίς παροχή καταλύματος	15.569
Κατασκευή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών	12.099
Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες	12.003
Πλωτές μεταφορές	9.345
Παραγωγή βασικών μετάλλων	8.423

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού	6.225
--	-------

Κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας με τη μεγαλύτερη μείωση	Μείωση απασχόλησης από το 2012 έως το 2020
Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	-84.680
Δημόσια διοίκηση και άμυνα· υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	-38.244
Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	-22.921
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο και επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	-14.670
Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, ειδών ενδυμασίας, δέρματος και δερμάτινων ειδών	-13.825
Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες-Δραστηριότητες κεντρικών γραφείων· δραστηριότητες παροχής συμβουλών διαχείρισης	-12.149
Βιομηχανία τροφίμων, ποτών και καπνού	-7.797
Εκπαίδευση	-5.859
Λοιπές διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες	-4.995
Εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων	-4.220

Επαγγέλματα με τη μεγαλύτερη αύξηση	Αύξηση απασχόλησης από το 2012 έως το 2020
Τεχνίτες ανέγερσης και αποπεράτωσης κτιρίων, εξαιρουμένων των ηλεκτρολόγων	35.196
Ειδικευμένοι γεωργοί και κτηνοτρόφοι, επαγγελματίες	22.859
Απασχολούμενοι στην παροχή προσωπικών υπηρεσιών	17.193
Οδηγοί μέσων μεταφοράς και χειριστές κινητού εξοπλισμού	8.273

Πτυχιακή Εργασία, ΠΕΣΥΠ 2016-17, Προοπτικές για τα επαγγέλματα – employment projections στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Θεωρητικές προσεγγίσεις, δεδομένα και καλές πρακτικές σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.

Τεχνικοί θετικών επιστημών και μηχανικής	7.984
Ασκούντες επιστημονικά επαγγέλματα και μηχανικοί	6.914
Τεχνικοί του τομέα της υγείας	5.866
Ηλεκτρολόγοι και ηλεκτρονικοί	5.193
Επαγγελματίες του τομέα της υγείας	4.784
Απασχολούμενοι στην παροχή ατομικής φροντίδας	4.498

Επαγγέλματα με τη μεγαλύτερη μείωση	Μείωση απασχόλησης από το 2012 έως το 2020
Πωλητές	-71.230
Τεχνίτες επεξεργασίας τροφίμων, επεξεργασίας ξύλου, ειδών ένδυσης και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	-11.659
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών προστασίας	-8.293
Διευθυντές ξενοδοχείων, εστιατορίων, επιχειρήσεων λιανικού και χονδρικού εμπορίου και άλλων υπηρεσιών	-4.949
Επαγγελματίες του νομικού, κοινωνικού και πολιτιστικού κλάδου	-4.376
Βοηθοί Επαγγελματιών επιχειρήσεων και διοίκησης	-4.326
Επαγγελματίες επιχειρήσεων και διοίκησης	-4.300
Εκπαιδευτικοί	-3.064
Άλλα μέλη των ενόπλων δυνάμεων	-2.708
Υπάλληλοι καταγραφής αριθμητικών δεδομένων και υλικών	-2.661